

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

**ÖDEMELER DENGESİ
RAPORU**

2007 -I

ÖZET

2007 yılının ilk çeyreğinde, ihracattaki hızlanma ve ithalattaki yavaşlama eğilimi devam etmiştir. Avrupa Birliği ülkelerindeki canlı talep ve Euro'nun ABD doları karşısında değer kazanması, 2006 yılının ikinci yarısından itibaren ihracat performansını olumlu etkilemiştir. Bunun yanı sıra, iç talebin yavaşlaması ve petrol fiyatlarının geçen yılın aynı dönemindeki seviyesinin altında olması ithalat artışlarını sınırlandıran unsurlar olmuştur. Bu gelişmelere bağlı olarak, yılın ilk çeyreğinde ödemeler dengesi tanımlaması çerçevesinde dış ticaret açığı geçen yılın aynı dönemine göre değişmemiş ve cari işlemler 9,1 milyar ABD doları açık vermiştir.

İhracat gelişmeleri kalem bazında incelendiğinde, ihracat artışına en yüksek katkının motorlu kara taşıtları ve ana metal sanayi sektöründen geldiği gözlenmektedir. Söz konusu iki kalem, Ocak-Mart dönemindeki yüzde 24,2'lik toplam ihracat artışına 8,6 puan katkı sağlamıştır. Bunun yanı sıra, makine ve teçhizat ile elektrikli makine ve cihazlar da yüksek artışlar göstermiştir. Tekstil ve giyim sektörü ihracatı, 2006 yılında düşük performans sergilemiş ve yüzde 4,1 oranında artmıştır. 2007 yılının ilk çeyreğinde ise sektör ihracatı büyüme oranı düşük baz etkisinin de katkısıyla yüzde 15,3'e yükselmiştir. Tekstil ve giyim sektörü ihracatında yüksek kalite ve AB'ye olan coğrafi yakınlık avantaj sağlasa da, halen Çin ve Hindistan gibi ülkelerdeki düşük iş gücü maliyetleri sektörün rekabet gücünü olumsuz etkilemeye devam etmektedir.

Yılın ilk çeyreğinde, ara malı ithalat artışı toplam ithalat artışının belirleyicisi olmuş ve toplam ithalattaki yüzde 17,6'lık artışa 17,4 puan katkı sağlamıştır. Sermaye malı ithalatı, yılın ilk çeyreğinde yavaşlama eğilimini sürdürmüş ve sadece yüzde 0,4 oranında artmıştır. Bu gelişme, yatırım harcamalarının bahsedilen dönemde yavaşladığına işaret etmektedir. Tüketim malı ithalatı ise, 2006 yılının Ağustos ayından itibaren gerilemeye devam etmektedir.

İhracat fiyatları, Ocak-Mart döneminde ithalat fiyatları üzerinde artış sergilemiş ve böylece, bahsedilen dönemde dış ticaret hadleri ihracat lehine gelişmiştir. Fiyat etkisinden arındırıldığında ise, ihracattaki reel artışların hızlandığı ve reel ithalat artışları üzerinde gerçekleştiği gözlenmektedir. Buna bağlı olarak, 2006 yılının ikinci yarısında olduğu gibi, 2007 yılının ilk çeyreğinde de net mal ve hizmet ihracatının büyümeye olumlu katkısını sürdürmesi beklenmektedir.

Rezerv değişimleri (TCMB + bankalar) ile IMF kredileri hariç tutulduğunda, 2007 yılının ilk çeyreğinde 16 milyar ABD doları sermaye girişi olmuştur. Bu dönemde finansman yapısında doğrudan yatırımlar ile özel sektörün ve bankaların kullandığı uzun vadeli krediler belirleyici olmuştur. Söz konusu dönemde, doğrudan yatırım girişleri net 7,9 milyar ABD dolarına, bankaların ve özel sektörün kullandığı uzun vadeli krediler ise net 8,7 milyar ABD dolarına ulaşmıştır.

Yukarıdaki gelişmeler sonucunda, 2007 yılı Ocak-Mart döneminde Merkez Bankası rezervleri 6,4 milyar ABD doları artmıştır.

Ödemeler Dengesi

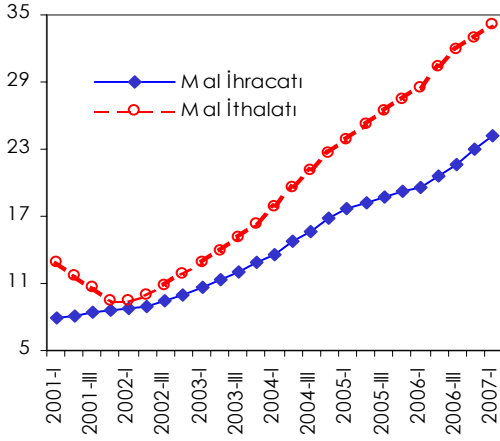
(milyar ABD doları)

	Ocak-Mart			Mart (12-aylık)		
	2006	2007	% Değişim	2006	2007	% Değişim
Cari İşlemler Hesabı	-8,7	-9,1	..	-25,2	-32,1	..
Dış Ticaret Hesabı	-8,7	-8,7	..	-35,9	-40,2	..
Mal İhracatı	19,5	24,4	24,7	78,5	96,7	23,1
İhracat (fob)	18,6	23,1	24,2	74,8	90,0	20,2
Bavul Ticareti	1,0	1,3	35,1	3,7	6,7	81,7
Mal İthalatı	-28,2	-33,0	17,0	-114,5	-136,9	19,6
İthalat (cif)	-29,5	-34,8	17,6	-120,6	-143,5	19,0
Uyarılama: Navlun ve Sigorta	1,4	1,8	..	6,7	7,1	..
Hizmetler Hesabı	1,2	1,2	..	15,1	13,4	..
Turizm (net)	1,4	1,5	3,9	15,4	14,2	-8,0
Gelir	2,0	2,2	8,0	18,2	17,0	-6,3
Gider	-0,6	-0,7	18,3	-2,8	-2,8	3,1
Diğer Hizmet Gelirleri (net)	-0,3	-0,3	..	-0,3	-0,8	..
Gelir Hesabı	-1,5	-1,9	..	-5,9	-7,0	..
Ücret Ödemeleri (net)	0,0	0,0	..	-0,1	-0,1	..
Doğrudan Yatırım Gelirleri (net)	-0,1	-0,3	..	-0,8	-1,1	..
Portföy Yatırımı Gelirleri (net)	-0,4	-0,6	..	-0,9	-0,8	..
Diğer Yatırım Gelirleri (net)	-0,9	-1,0	..	-4,1	-5,0	..
Faiz Geliri	0,3	0,5	81,8	1,1	1,7	52,2
Faiz Gideri	-1,2	-1,5	26,3	-5,2	-6,7	29,1
Cari Transferler	0,3	0,3	..	1,5	1,7	..
İşçi Gelirleri	0,2	0,2	0,0	0,9	1,1	23,7
Sermaye ve Finans Hesapları	9,5	7,5	..	24,4	32,9	..
Finans Hesabı (Rezerv Varlıklar hariç)	16,6	13,9	..	46,1	38,3	..
Doğrudan Yatırımlar (net)	1,3	7,9	..	9,4	25,8	..
Yurt Dışında	0,2	-1,2	..	-0,8	-2,3	..
Yurt İçinde	1,1	9,2	..	10,2	28,2	..
Portföy Yatırımları (net)	3,6	4,2	..	13,2	8,0	..
Varlıklar	-0,3	-1,0	..	-0,4	-4,8	..
Yükümlülükler	3,9	5,3	..	13,6	12,8	..
Yurt Dışı Yerleşikler Hisse Senedi Alımı	0,6	-0,5	..	4,5	0,8	..
Borç Senetleri	3,2	5,8	..	9,2	12,0	..
Yurt Dışı Yerleşikler DiBS Alımı	0,9	2,4	..	5,2	7,6	..
Hazine Tahvil İhracı	2,3	3,4	..	4,0	4,4	..
Borçlanma	2,4	3,4	..	5,6	6,8	..
Geri Ödeme	-0,1	0,0	..	-1,6	-2,4	..
Diğer Yatırımlar (net)	11,7	1,7	..	23,5	4,5	..
Varlıklar	0,8	0,4	..	-3,2	-12,7	..
Ticari Krediler	-0,1	0,1	..	-0,4	-1,2	..
Krediler	-0,3	0,2	..	0,0	-0,3	..
Bankaların Döviz Varlıkları (- artış)	1,1	0,2	..	-2,8	-11,2	..
Yükümlülükler	11,0	1,3	..	26,7	17,2	..
Ticari Krediler	0,2	0,5	..	2,8	2,6	..
Krediler	9,3	5,1	..	21,5	15,5	..
Merkez Bankası	0,0	0,0	..	-1,9	0,0	..
Genel Hükümet	-2,0	-2,1	..	-6,2	-5,4	..
Uluslararası Para Fonu	-1,8	-2,3	..	-4,3	-5,0	..
Uzun Vade	-0,2	0,1	..	-2,0	-0,4	..
Bankalar	2,4	0,8	..	10,9	4,2	..
Uzun Vade	1,3	2,0	..	8,0	10,5	..
Kısa Vade	1,1	-1,3	..	3,0	-6,3	..
Diğer Sektörler	8,8	6,4	..	18,7	16,7	..
Uzun Vade	8,8	6,6	..	18,2	16,5	..
Kısa Vade	0,1	-0,2	..	0,6	0,3	..
Mevduat	1,5	-4,3	..	2,0	-1,1	..
KMDTH + Süper Döviz Hesabı	-0,2	-0,3	..	-0,9	-1,3	..
Bankalar	1,6	-4,0	..	2,9	0,2	..
Resmi Rezervlerdeki Değişim (- artış)	-7,1	-6,4	..	-21,7	-5,4	..
Net Hata ve Noksan	-0,8	1,6	..	0,8	-0,8	..

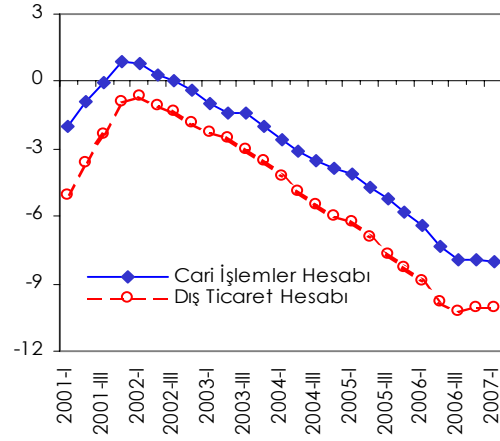
Kaynak: TCMB.

Mal İhracatı ve İthalatı

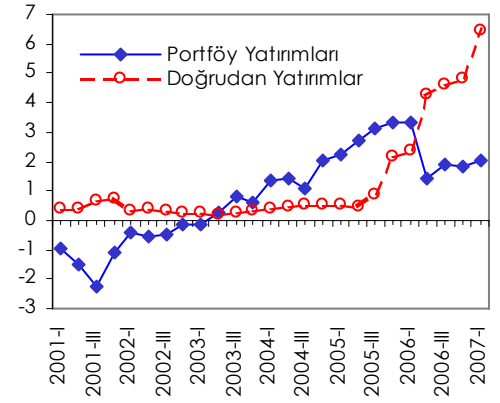
(12-aylık ort., milyar ABD doları)

Dış Ticaret ve Cari İşlemler

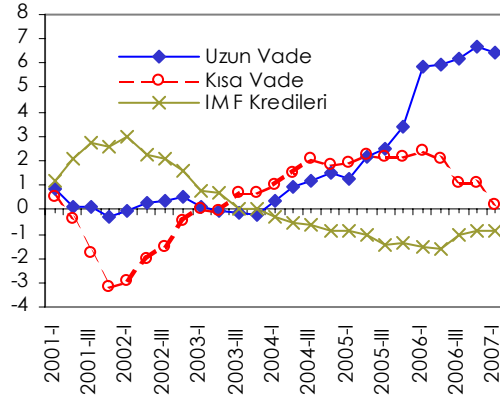
(12-aylık ort., milyar ABD doları)

Doğrudan ve Portföy Yatırımları

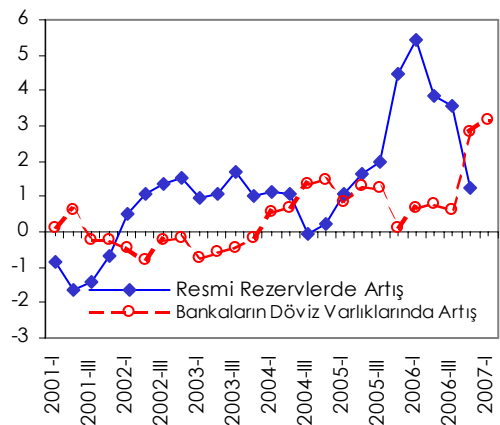
(12-aylık ort., milyar ABD doları)

Diğer Sermaye Akımları

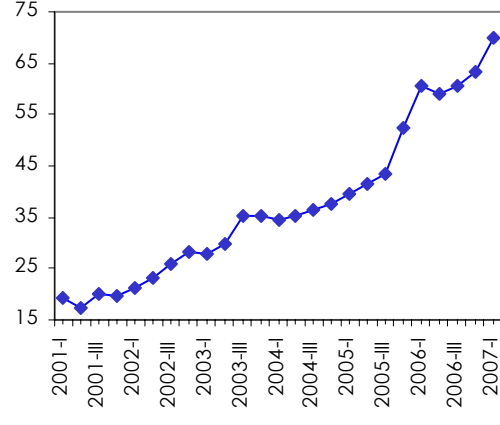
(12-aylık ort., milyar ABD doları)

Rezervler

(12-aylık ort., milyar ABD doları)

TCMB Uluslararası Rezervleri

(milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

I. DIŞ EKONOMİK GELİŞMELER

1. Dünya ekonomisi, yüksek enerji fiyatları ve finansal dalgalanmalara karşın 2006 yılında yüzde 5,4 oranında güçlü bir büyüme göstermiştir. Dünya ekonomisindeki yüksek oranlı büyümenin sürmesinde temel olarak Çin etkili olurken, Avrupa Birliği (AB) ve Japon ekonomisindeki istikrarlı büyüme de buna katkıda bulunmuştur. ABD'nin büyümesindeki yavaşlamanın beklenenden önce başlaması ancak bunun dünyanın geri kalanına etkisinin kısıtlı olarak gerçekleşmesi 2007 ve 2008 yıllarında da dünya ekonomisinin büyümesini sürdürüleceği tahminlerini güçlendirmektedir.

2. 2006 yılı genelinde dünya ekonomisinin büyümesini olumsuz etkileyen unsurlar petrol fiyatlarına ve uluslararası likidite koşullarına dair belirsizlikler ile küresel dengesizlikler olmuştur. Ağustos ayında rekor seviyelere yükselen ham petrol fiyatları Eylül ayıyla birlikte düşüşe geçmesine rağmen, yıl sonuna doğru hafif bir artış sergilemiştir. Söz konusu düşüşte ABD ham petrol rezervlerinin beklenenden yüksek kalması etkili olmuştur. Ancak, mevsimsel olarak kış aylarında talebin yüksek olması ve Petrol İhraç Eden Ülkeler Organizasyonu (OPEC)'nin kota düşürme yönündeki girişimleri ham petrol fiyatlarının yıl sonuna doğru yeniden yükselişe geçmesine neden olmuştur.

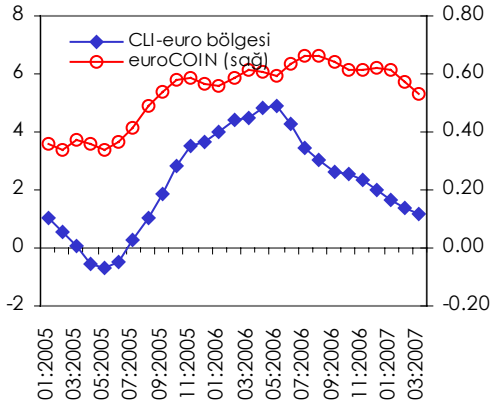
3. Son dönemdeki fiyat artışlarına rağmen 2007 yılında dünya petrol tüketiminin günlük 1,4 milyon varil artacağı tahmin edilmektedir. Beklenen bu artışın yaklaşık yarısının Çin ve ABD kaynaklı gerçekleşmesi öngörülmektedir. Petrol talebinde süregelen bu artış ve OPEC tarafından yapılan üretim kısıtlamaları dünya petrol piyasalarında yaz aylarında bir sıkışma yaşanacağı tahminlerine yol açmaktadır. Ocak ayında ortalama 53,7 ABD doları / varil olan Brent tipi ham petrol fiyatı, Nisan ayında ortalama 67,5 ABD dolarına yükselmiştir.

4. 2007 yılı Şubat – Mart aylarında gerçekleşen finansal dalgalanmalara ve ABD emlak piyasası ile ilgili artan endişelere rağmen dünya genelinde hisse senedi piyasaları tüm zamanların en yüksek değerlerine yakın seyretilmekte, uzun vadeli faiz oranları uzun vadeli eğilimlerinin altında kalmaktadır. ABD doları, Euro'ya karşı değer kaybetmeye devam ederken, Yen düşük faiz oranlarından kaynaklanan sermaye çıkışları nedeniyle Mart ayında ABD dolarına karşı bir miktar değer kaybetmiştir.

Euro Bölgesi Öncü Göstergeleri:

€COIN (3-aylık % değişim),

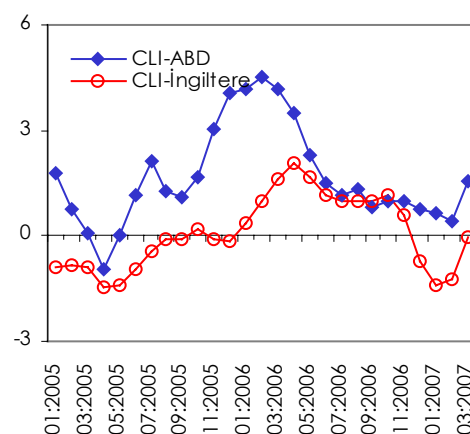
CLI (yıllıklandırılmış 6-aylık % değişim)

Kaynak: OECD, CEPR.

ABD ve İngiltere Öncü Göstergeleri:

CLI (yıllıklandırılmış 6-aylık % değişim)

Kaynak: OECD.

5. 2006 yılının ikinci ve üçüncü çeyreğinde görülen yavaşlamaya karşın ABD ekonomisi yılın tümünde yüzde 3,3 oranında büyüme sergilemiştir. Temel olarak konut ve ipotek piyasalarından kaynaklanan büyüme hızındaki söz konusu yavaşlamanın 2007 yılında da devam etmesi beklenmektedir. Büyümedeki yavaşlamanın enflasyon üzerinde olumlu etkisi görülmüş, çekirdek enflasyon son dönemlerde yavaşlama eğilimi göstermiştir. Bununla birlikte enerji fiyatlarındaki hareketlilik ve iş gücü piyasasının sıkı seyrini sürdürmesi enflasyon üzerinde baskı oluşturmaktadır. Bu baskı dolaylı etkiler nedeniyle çekirdek enflasyona da yansımaktadır. Amerikan Merkez Bankası (Fed) tarafından belirlenen faiz oranları bir süredir yüzde 5,25 seviyesinde seyretilmektedir. Büyümedeki yavaşlamaya rağmen bu oranın değişmemesi Fed'in

temkinli bir para politikası izlediğine işaret etmektedir. Gelecek döneme ilişkin faiz kararları büyüme ve enflasyona ilişkin gelişmelere bağlı olarak şekillenecektir.

6. 2006 yılının son çeyreğinde, ilk üç çeyreğin aksine ABD cari açığı azalma eğilimi göstermiştir. Gerek ABD'nin ticaret yaptığı ülkelerde gözlenen güçlü büyüme, gerekse de ABD dolarının değer kaybetmesi cari açığın azalma eğilimine devam edeceğine işaret etmektedir. Bu gelişme küresel ekonomik denge açısından da olumlu olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, ABD ekonomisi artan gelirlere bağlı olarak son dönemde olumlu bir mali performans sergilemiştir. Bu olumlu tablonun sosyal güvenlik ve sağlık reformlarıyla desteklenmesi ileriye dönük olumlu beklentileri güçlendirecektir.

7. 2006 yılında Euro bölgesi GSYİH'si yüzde 2,7 oranında artış sergilemiştir. 2006 yılındaki bu güçlü büyümenin ardından, 2007 yılında daha ılımlı bir düzeyde büyümeye devam etmesi beklenmektedir. Nitekim, Euro bölgesi ekonomik aktivite öncü göstergesi olan Euro-COIN endeksi Nisan verilerine göre ekonomik genişleme hızında yavaşlamaya işaret etmektedir. Euro bölgesinin 2007 yılının ilk çeyreğinde yüzde 2,8 oranında, 2007 genelinde ise yüzde 2,4 oranında büyüyeceği öngörülmektedir.

8. ECB, süregelen para ve kredi genişlemesinin sonucu olarak ortaya çıkan fazla likitideyi fiyat istikrarı açısından orta ve uzun dönemde risk unsuru olarak algılamış ve tedrici sıkı para politikasına devam etmiştir. Bu çerçevede, ECB Yönetim Konseyi 2005 yılı Aralık ayından itibaren, sonuncusu 8 Mart 2007 tarihli toplantıda olmak üzere, faiz oranlarını yedi kez 25 baz puan artırarak yüzde 3,75 düzeyine çıkarmıştır. Buna karşın 12 Nisan 2007 tarihli son ECB Yönetim Konseyi toplantısında faiz oranlarının sabit tutulmasına karar verilmiştir. Buna ek olarak, söz konusu toplantıda büyümeye ilişkin olumlu görünüm altında ECB'nin uyumlu para politikası uygulamasına devam edeceği vurgulanmıştır.

9. Japon ekonomisi 2006 yılında temel olarak şirket kârlılıklarının sürüklediği özel sektör yatırımları ve ihracat kaynaklı olarak yüzde 2,2 oranında büyümüştür. Önümüzdeki dönemde, kamu kesimi yatırımlarının düşüş eğilimini sürdürmesi, yurt dışı talepteki artışa paralel olarak ihracatın artmaya devam etmesi, yurt içi özel kesim talebinin ise yüksek şirket kârlılıkları ve hanehalkı gelirlerindeki ılımlı artışa paralel olarak artış eğilimini sürdürmesi beklenmektedir. Bu kapsamda 2007 yılı büyüme oranının yüzde 2,2 oranında olacağı tahmin edilmektedir.

10. Japonya Merkez Bankası (BoJ), 2006 yılı Mart ayı toplantısında beş yıldır sürdürmekte olduğu yüksek likidite politikasına son vermiş ve takip eden dönemdeki gelişmeler çerçevesinde faiz oranlarını 13-14 Temmuz 2006 ve 20-21 Şubat 2007 tarihli toplantılarında 25 baz puan artırarak yüzde 0,5 düzeyine çıkarmıştır. Son faiz artırımından bu yana gerçekleşen iki toplantıda faiz oranının sabit kalması kararlaştırılmıştır. BoJ'un önümüzdeki dönemde ekonomik büyüme ve fiyat gelişmeleri ışığında faiz oranlarını kademeli olarak yükseltmesi beklenmektedir.

11. Çin ekonomisi, 2006 yılında uygulanan sıkı para politikasının etkisiyle sabit sermaye yatırımlarının yılın ikinci yarısında hız kesmesine rağmen, temel olarak yatırım ve ihracat artışı kaynaklı olarak yıllık yüzde 10,7 oranında büyümüştür. Çin dış ticaret fazlası, kontrol altına almaya yönelik önlemler neticesinde 2007 yılının ilk çeyreğinde 2006 yılının üçüncü ve dördüncü çeyreklerine göre azalma eğilimi göstermiştir. Çin ekonomisinin 2007 ve 2008 yıllarında kademeli olarak daha ılımlı artışlarla büyümesi beklenirken, 2007 yılı beklentisi yüzde 10 seviyesindedir.

II. CARİ İŞLEMLER HESABI

12. 2006 yılı Eylül ayı itibarıyla yüzde 8,1 olan cari işlemler açığının GSMH'ye oranı, yılın son çeyreğinde yavaşlayarak yıl sonunda yüzde 7,9 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2007 yılının ilk çeyreğinde ise, cari işlemler açığı geçen yılın aynı dönemine göre 0,3 milyar ABD doları artmış ve 9,1 milyar ABD doları olmuştur.

13. İthalattaki yavaşlama ile ihracattaki hızlanma eğilimi 2007 yılının ilk çeyreğinde de sürmüş ve bu dönemde hem reel hem de nominal ihracat ithalat üzerinde büyümüştür. Söz konusu dönemde, ihracatın ithalatı ve kısa vadeli dış borç stokunu karşılama oranları yükselmiştir. Bununla birlikte, cari açığın sürdürülebilirliği açısından önem arz eden ve Merkez Bankası rezervleri temel alınarak oluşturulan göstergeler de bu dönemde iyileşme göstermiştir.

Cari İşlemler Açığına Ve Finansman Yapısına İlişkin Göstergeler

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
İhracatın ithalatı karşılama oranı	0,58	0,90	0,85	0,79	0,74	0,70	0,70	0,71
Toplam mal ihracatı / Kısa vadeli dış borç stoku	1,09	2,10	2,44	2,23	2,10	2,07	2,19	2,63
Toplam mal ihracatı / Dış borç servisi	1,40	1,40	1,39	1,84	2,20	2,11	2,32	2,27
Turizm gelirleri/ Dış ticaret açığı	0,35	2,17	1,16	0,94	0,67	0,54	0,42	0,42
MB rezervleri / Kısa vadeli dış borç stoku	0,82	1,21	1,71	1,53	1,18	1,41	1,51	1,90
MB rezervleri / Finansman ihtiyacı	1,84	-	19,97	11,36	2,82	2,56	1,81	2,13
MB rezervleri / Cari açık	2,36	-	18,46	4,38	2,41	2,32	1,99	2,18
MB rezervleri / Toplam mal ithalatı	0,44	0,52	0,59	0,54	0,41	0,47	0,48	0,51

Kaynak: TCMB, TÜİK.

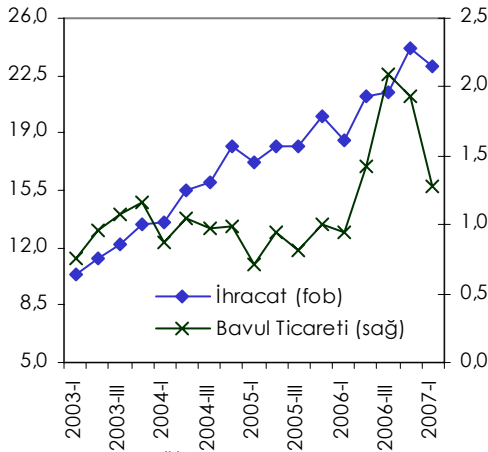
* Mart ayı itibarıyla, 12-aylık

Mal İhracatı

14. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan verilere göre, 2007 yılı Ocak-Mart döneminde nominal ihracat yüzde 24,2, ihracat miktar endeksi (reel ihracat) ise yüzde 14,1 oranında artmıştır. Bu dönemde ihracat fiyatlarının yüzde 8,4 oranında artması nominal ihracat artışına katkıda bulunmuştur.

İhracat

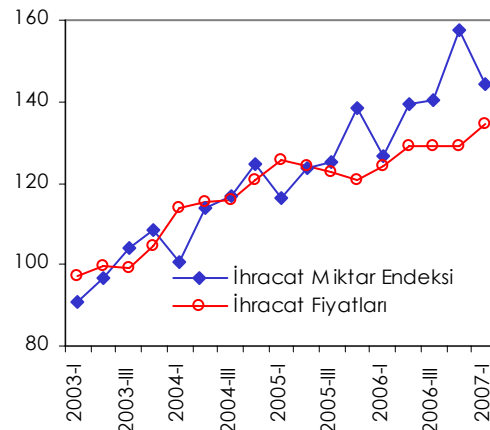
(milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

İhracat - Miktar ve Birim Değer

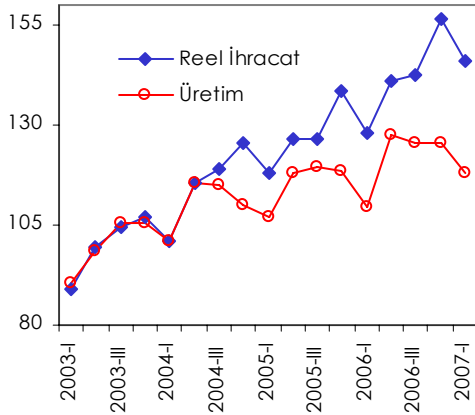
(2003=100)

Kaynak: TÜİK.

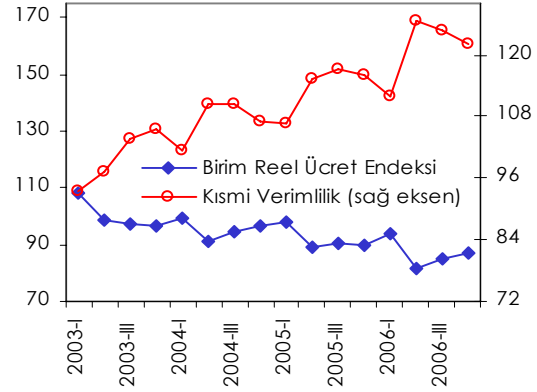
15. 2002 yılından itibaren yatırım harcamalarının hız kazanması ve bunun getirdiği verimlilik artışları reel birim iş gücü maliyetlerinin azalmasına katkıda bulunarak dış ticarete rekabet avantajı yaratmış ve Yeni Türk lirasının (YTL) güçlü konumunun dış rekabet gücü üzerinde yarattığı olumsuz etkiyi telafi ederek, ihracat artışının ardındaki temel faktörlerden biri olmuştur. Bunun yanı sıra, en büyük ticaret ortağımız AB'ye olan coğrafi yakınlık, söz konusu ülkelerdeki canlı talep ve Euro'nun ABD doları karşısında değer kazanması ihracat artışlarını desteklemeye devam etmiştir.

İmalat Sanayi Üretim ve İhracatı (2003=100)

Kaynak: TÜİK.

Birim Reel Ücret ve Verimlilik Endeksi (2003=100)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

16. İhracat gelişmeleri kalem bazında incelendiğinde, ihracat artışına en yüksek katkının motorlu kara taşıtları ve ana metal sanayi sektöründen geldiği gözlenmektedir. Söz konusu iki kalem, Ocak-Mart dönemindeki yüzde 24,2'lik toplam ihracat artışına 8,6 puan katkı sağlamıştır. Bunun yanı sıra, makine ve teçhizat ile elektrikli makine ve cihazlar da yüksek artışlar göstermiştir.

17. Tekstil ve giyim sektörü ihracatı, 2006 yılında düşük performans sergilemiş ve yüzde 4,1 oranında artmıştır. 2007 yılının ilk çeyreğinde ise sektör ihracatı büyüme oranı düşük baz etkisinin de katkısıyla yüzde 15,3'e yükselmiştir. Tekstil ve giyim sektörü ihracatında yüksek kalite ve AB'ye olan coğrafi yakınlık avantaj sağlasa da, halen Çin ve Hindistan gibi ülkelerdeki düşük iş gücü maliyetleri sektörün rekabet gücünü olumsuz etkilemeye devam etmektedir.

İhracat (milyon ABD doları)

	Ocak-Mart					İhracat Payı	
	2006	2007	% Değişim	% Katkı	\$ Katkı	2006	2007
Toplam	18597	23101	24,2				
Sermaye Malı	1953	3047	56,0	5,9	1094	10,5	13,2
Ara Malı	8032	10494	30,6	13,2	2462	43,2	45,4
Tüketim Malı	8356	9466	13,3	6,0	1110	44,9	41,0
Diğer	256	94	-63,2	-0,9	-162	1,4	0,4
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):							
Tarım ve Hayvancılık	845	898	6,3	0,3	53	4,5	3,9
Gıda Ürünleri ve İçecek	1052	1136	8,0	0,5	84	5,7	4,9
Tekstil Ürünleri	2003	2348	17,2	1,9	345	10,8	10,2
Giyim Eşyası	2443	2780	13,8	1,8	337	13,1	12,0
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	684	795	16,3	0,6	111	3,7	3,4
Kimyasal Madde ve Ürünler	733	874	19,3	0,8	141	3,9	3,8
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	622	865	39,0	1,3	243	3,3	3,7
Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünler	622	717	15,3	0,5	95	3,3	3,1
Ana Metal Sanayi	1922	2515	30,8	3,2	593	10,3	10,9
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	683	903	32,2	1,2	220	3,7	3,9
Makine ve Teçhizat	1201	1709	42,3	2,7	508	6,5	7,4
Elektrikli Makina ve Cihazlar	524	859	64,1	1,8	336	2,8	3,7
Radyo, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	775	576	-25,6	-1,1	-199	4,2	2,5
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	2659	3673	38,1	5,4	1013	14,3	15,9
Diğer Ulaşım Araçları	603	730	21,2	0,7	128	3,2	3,2

Kaynak: TÜİK.

18. İhracatta, motorlu kara taşıtları ve ana metal gibi sermaye yoğun sektörlerin öne çıktığı ve toplam ihracat içindeki paylarında artış olduğu gözlenmektedir. Diğer taraftan, tekstil ve

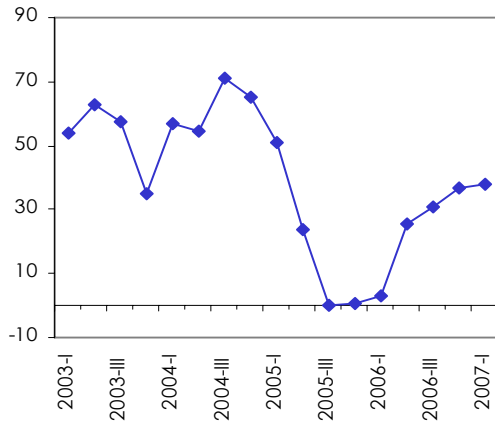
giyim gibi emek yoğun sektörlerin toplam ihracat içindeki payında bir gerileme kaydedilmiştir. Bu gelişmeler, ihracatta yapısal bir dönüşümün yaşandığına işaret etmektedir.

19. Motorlu kara taşıtları 2006 yılının ikinci çeyreğinden itibaren toplam ihracata en yüksek katkı sağlayan sektör olmuştur. Verimlilik artışlarının yanı sıra yeni model üretimlerine başlanması söz konusu sektör ihracat artışındaki temel unsurlar olmuştur.

20. Ana metal sanayi ihracatında 2006 yılında gözlenen yüksek artış 2007 yılının ilk çeyreğinde de sürmüştü ve sektör ihracatı yüzde 30,8 oranında artmıştır. Yılın ikinci çeyreğinden itibaren, ana metal sanayi fiyatlarındaki hızlı artış sektörün ihracat değerine önemli katkıda bulunmuştur.

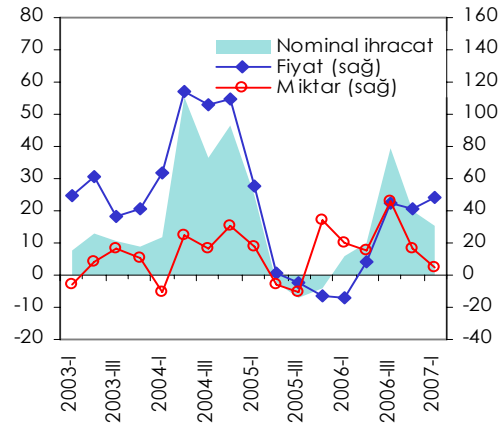
Motorlu Kara Taşıtı İhracatı

(Nominal, Yıllık yüzde artış)

Ana Metal Sanayi İhracatı

(Yıllık yüzde artış)

Kaynak: TÜİK.

21. 2006 yılının ikinci yarısında artış eğilimine giren ihracat birim değer endeksi, 2007 yılının ilk çeyreğinde hızlanmış ve yıllık bazda yüzde 8,4 oranında artmıştır. Aynı dönemde ithalat fiyatlarındaki yavaşlama sonucu dış ticaret hadleri ihracat lehine gelişmiştir. İhracat birim değer endeksi artışında ana metal, elektrikli makine ve cihazlar ile metal eşya fiyat artışları etkili olmuştur.

İhracat - Birim Değer Endeksleri (2003=100) Yıllık % Değişim

	2006				2006	2007
	I	II	III	IV		I
Toplam	-0,9	3,9	5,0	6,8	3,9	8,4
Sermaye Malı	-3,0	4,6	8,9	11,7	5,4	12,1
Ara Malı	-1,4	6,2	13,4	14,6	8,1	14,3
Tüketim Malı	-0,7	1,3	-3,1	-0,6	-0,8	2,4
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):						
Tarım ve Hayvancılık	-0,6	-13,9	-22,7	-13,7	-13,9	-4,5
Gıda Ürünleri ve İçecek	0,4	-0,3	-7,4	-6,7	-2,9	-1,3
Tekstil Ürünleri	-3,0	0,9	1,1	4,0	0,9	7,7
Giyim Eşyası	1,4	2,0	-2,8	0,6	0,1	0,4
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	28,2	28,8	15,8	1,7	19,1	-5,3
Kimyasal Madde ve Ürünler	-0,2	3,2	5,8	8,2	4,5	8,1
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	0,1	4,5	8,4	9,8	6,0	9,4
Metallik Olmayan Diğer Mineral Ürünler	7,4	7,1	5,0	6,0	6,5	5,0
Ana Metal Sanayi	-7,3	4,2	22,6	20,8	10,7	24,1
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	2,1	9,2	13,1	17,9	10,7	14,7
Makine ve Teçhizat	-1,9	1,0	5,3	7,6	3,4	12,3
Elektrikli Makina ve Cihazlar	10,4	19,3	27,8	29,0	22,6	20,0
Radyo, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	-16,8	-9,3	-6,6	-7,5	-9,4	-12,9
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	-4,8	5,0	5,9	11,4	4,2	9,7

Kaynak: TÜİK.

İhracat – Miktar Endeksleri (2003=100)
Yıllık % Değişim

	2005	2006				2006	2007
		I	II	III	IV		
Toplam	10,5	8,9	12,9	12,5	13,6	12,0	14,1
Sermaye Malı	20,9	-0,4	14,4	11,0	14,2	9,9	36,0
Ara Malı	10,6	14,3	14,5	18,8	13,5	15,2	14,0
Tüketim Malı	7,9	4,7	11,3	7,6	13,8	9,6	10,1
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):							
Tarım ve Hayvancılık	3,3	18,3	51,7	6,8	13,1	21,0	10,7
Gıda Ürünleri ve İçecek	16,8	8,8	5,2	3,6	5,3	4,8	9,1
Tekstil Ürünleri	4,1	3,7	4,9	3,8	7,8	5,2	8,9
Giyim Eşyası	1,7	-7,6	0,2	7,4	10,1	2,4	13,4
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	53,7	-3,7	27,2	20,3	20,0	14,5	22,7
Kimyasal Madde ve Ürünler	4,5	14,2	19,9	18,3	20,6	18,3	10,2
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	18,1	16,5	8,8	11,0	22,4	14,4	27,0
Metallik Olmayan Diğer Mineral Ürünler	6,1	-5,5	-3,3	-3,4	3,6	-2,3	9,8
Ana Metal Sanayi	-0,1	20,1	15,2	45,9	16,6	22,6	5,2
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	9,4	12,8	7,0	13,5	16,7	12,9	15,2
Makine ve Teçhizat	18,7	19,7	20,2	15,6	22,6	19,4	26,5
Elektrikli Makina ve Cihazlar	11,4	8,5	10,8	18,9	37,7	19,1	36,7
Radyo, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	33,9	36,3	24,9	-7,6	-5,9	8,1	-14,7
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	13,5	8,3	19,6	23,7	24,3	19,4	25,8

Kaynak: TÜİK.

22. 2006 yılının ikinci yarısından itibaren reel ihracat artışları, reel ithalat artışlarının üzerinde gerçekleşmiştir. Nitekim, söz konusu gelişme milli gelir hesaplarına da yansımış ve yılın ikinci yarısında net ihracatın büyümeye olumlu katkısı artmıştır. Dış ticaret miktar endekslerine göre, 2007 yılının ilk çeyreğinde de reel ihracat reel ithalatın üzerinde büyümeye devam etmiştir. Buna bağlı olarak, yılın ilk çeyreğinde net ihracatın büyümeye olumlu katkısını sürdürmesi beklenmektedir. İhracat miktar endeksindeki artışta, özellikle motorlu kara taşıtları, elektrikli makine ve cihazlar, rafine edilmiş petrol, kok kömürü ve nükleer yakıtlar ile makine ve teçhizat miktar endekslerindeki yüksek oranlı artışlar etkili olmuştur.

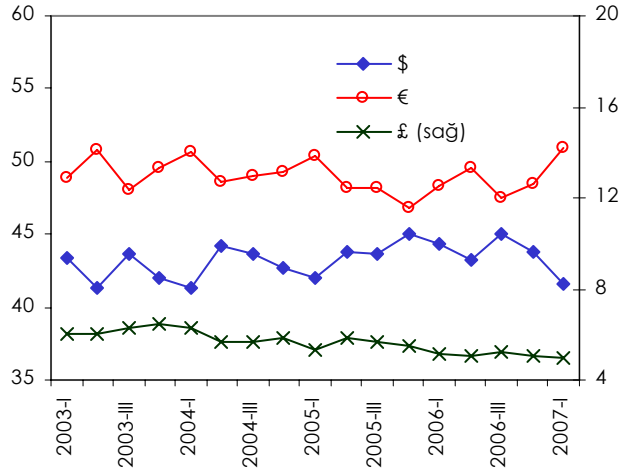
İhracat – Ülke Dağılımı
(milyon ABD doları)

	Ocak-Mart						
	2006		2007		% Değişim	% Katkı	\$ Katkı
	Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)			
Toplam	18597	..	23101	..	24,2		
Avrupa Birliği Ülkeleri (27)	10672	57,4	13381	57,9	25,4	14,6	2709
Diğer Ülkeler	7266	39,1	9060	39,2	24,7	9,7	1795
Diğer Avrupa	1579	8,5	2228	9,6	41,1	3,5	649
Doğu Asya	769	4,1	1078	4,7	40,2	1,7	309
Diğer	4918	26,4	5754	24,9	17,0	4,5	837
Türkiye Serbest Bölgeleri	659	3,5	659	2,9	0,0	0,0	0
Seçilmiş Ülkeler ve Ülke Grupları							
OECD	12.382	66,6	14.641	63,4	18,2	12,1	2259
Almanya	2.214	11,9	2.710	11,7	22,4	2,7	496
İngiltere	1.482	8,0	1.810	7,8	22,2	1,8	329
İtalya	1.700	9,1	1.762	7,6	3,6	0,3	62
ABD	1.416	7,6	953	4,1	-32,7	-2,5	-463
Fransa	1.054	5,7	1.311	5,7	24,4	1,4	257
İspanya	775	4,2	1.052	4,6	35,7	1,5	277
Hollanda	558	3,0	650	2,8	16,4	0,5	92
Diğer OECD	3.183	17,1	4.394	19,0	38,0	6,5	1210
Orta Doğu Ülkeleri	2.264	12,2	3.160	13,7	39,6	4,8	896
Çin	120	0,6	192	0,8	60,0	0,4	72
Rusya	618	3,3	958	4,1	55,0	1,8	340

Kaynak: TÜİK.

23. İhracat gelişmeleri ülke gruplarına göre incelendiğinde, toplam ihracatta en fazla paya sahip olan AB'ye yapılan ihracatın istikrarlı artışı 2007 yılı Ocak-Mart döneminde devam etmiştir. Bu gelişmede, 2006 yılı başından itibaren AB ülkelerinde iç talep ve ekonomik aktivitede gözlenen canlılığın etkili olduğu düşünülmektedir. Buna karşın, ABD'ye yapılan ihracat aynı dönemde gerilemiş ve toplam ihracat içindeki payı yüzde 4,1'e düşmüştür. Diğer taraftan, Rusya'ya ve Orta Doğu ülkelerine yapılan ihracatın toplam ihracat içindeki payı Ocak-Mart döneminde artmıştır.

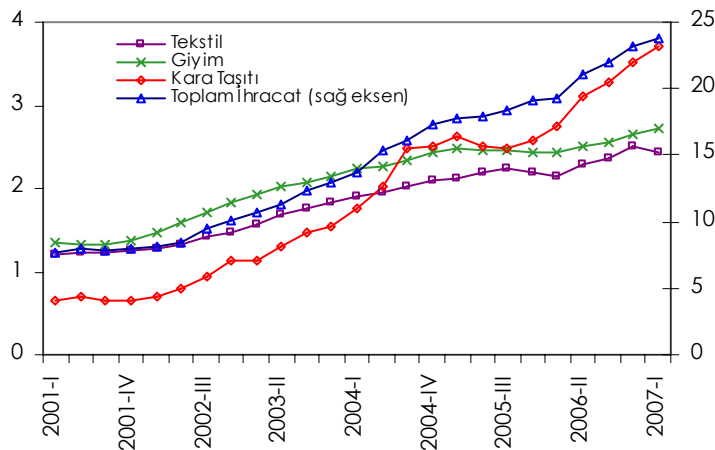
İhracatta Döviz Kompozisyonu (% pay)

24. İhracatın döviz kompozisyonu incelendiğinde, Ocak-Mart döneminde, AB ülkelerine yapılan ihracattaki artışa paralel olarak, Euro'nun payında artış görülmüştür. Aynı şekilde, ABD'ye yapılan ihracat ve ABD doları ile yapılan ihracat payları da gerilemiştir.

25. Mevsimsellikten arındırılmış verilere göre, nominal ihracat, 2007 yılının ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 2,7 oranında artış göstermiştir. Bu dönemde, ihracatın öncü sektörlerinden motorlu kara taşıtları sektörü mevsimsellikten arındırılmış nominal ihracatı yüzde 5,6 oranında artmıştır. Tekstil ve giyim sektörü ihracatı ise mevsimsellikten arındırılmış verilere göre genel ihracat performansının altında kalarak, bir önceki döneme göre, yüzde 0,5 oranında artış kaydetmiştir.

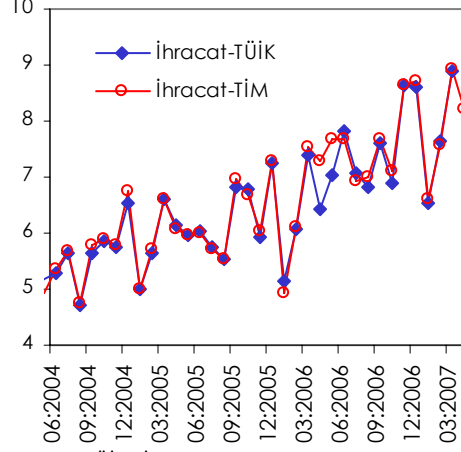
Mevsimsellikten Arındırılmış İhracat ve Seçilmiş Alt Sektörler (milyar ABD doları)

26. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından yayımlanan Nisan 2007 ihracat verileri, ihracat artış eğiliminin bu ayda da sürdürdüğüne işaret etmektedir. TİM verilerine göre, Nisan ayında ihracat yüzde 28,1, Ocak-Nisan döneminde ise yüzde 25,8 oranında artış göstermiştir.

İhracat - TÜİK ve TİM verileri

(milyar ABD doları)

Kaynak: TÜİK, TİM.

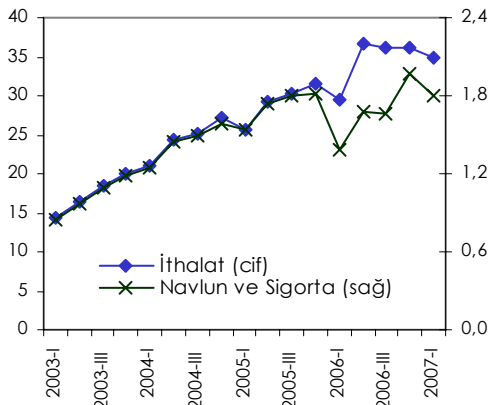
Mal İthalatı

27. İthalattaki yavaşlama eğilimi 2007 yılı Ocak-Mart döneminde devam etmiş ve söz konusu dönemdeki yıllık büyüme oranı yüzde 17,6 olarak gerçekleşmiştir. Navlun ve sigorta ile altın ithalatı kalemleri düştüğünde, toplam mal ithalatı yüzde 16,9 oranında büyümüştür. Bu dönemde ithalat fiyatları yüzde 8,2 oranında artarken, ithalat miktar endeksi (reel ithalat) yüzde 6,2 oranında büyümüştür.

28. Ocak-Mart döneminde imalat sanayi üretimindeki artış yüzde 7,6 oranında olmuştur. Sanayi üretimindeki artış bu dönemde ithalat artışının belirleyicisi olan ara malı ithalatı büyümesinde etkili olmuştur.

İthalat

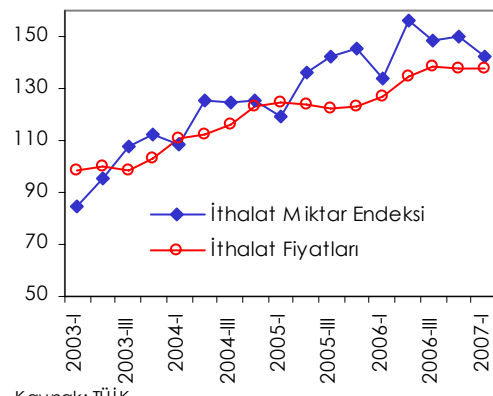
(milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

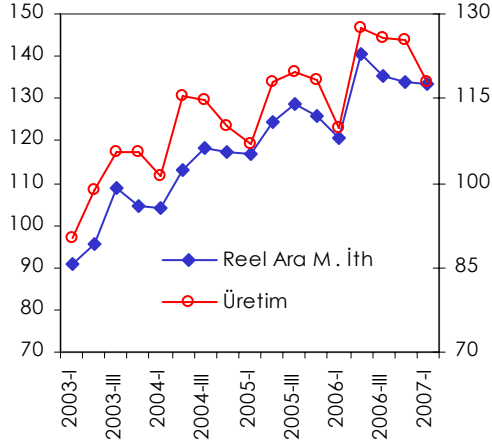
İthalat - Miktar ve Birim Değer

(2003=100)

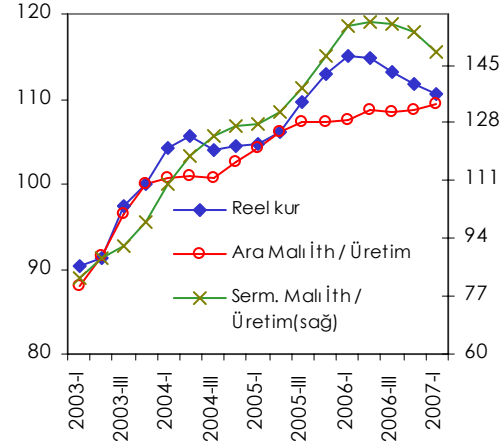
Kaynak: TÜİK.

İmalat Sanayii Üretimi ve Ara Malı İth. (2003=100)

Kaynak: TÜİK.

Ara ve Serm. M. İth./ İmalat San. Ür. oranı ve Reel Kur (ÜFE) (12-aylık ort.)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

29. Yılın ilk çeyreğinde, ara malı ithalat artışı toplam ithalat artışının belirleyicisi olmuş ve toplam ithalattaki yüzde 17,6'lık artışa 17,4 puan katkı sağlamıştır. Sermaye malı ithalatı, yılın ilk çeyreğinde yavaşlama eğilimini sürdürmüş ve yüzde 0,4 oranında artmıştır. Bu gelişme, yatırım harcamalarının bahsedilen dönemde yavaşladığına işaret etmektedir. Tüketim malı ithalatı ise, 2006 yılının Ağustos ayından itibaren gerilemeye devam etmektedir.

İthalat

(milyon ABD doları)

	Ocak-Mart					İthalat payı	
	2006	2007	% Değişim	% Katkı	\$ Katkı	2006	2007
Toplam	29543	34752	17,6				
Sermaye Malı	4883	4987	2,1	0,4	104	16,5	14,4
Ara Malı	20904	26043	24,6	17,4	5139	70,8	74,9
Tüketim Malı	3654	3604	-1,4	-0,2	-51	12,4	10,4
Diğer	101	119	17,1	0,1	17	0,3	0,3
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):							
Madencilik ve Taşocakçılığı	4722	5492	16,3	2,6	770	16,0	15,8
Hampetrol ve Doğalgaz	4190	4932	17,7	2,5	742	14,2	14,2
Tekstil Ürünleri	925	1147	24,0	0,7	222	3,1	3,3
Kağıt ürünleri	517	602	16,4	0,3	85	1,7	1,7
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	1585	1604	1,1	0,1	18	5,4	4,6
Kimyasal Madde ve Ürünler	4403	5118	16,3	2,4	716	14,9	14,7
plastik ve Kautçuk ürünleri	552	637	15,4	0,3	85	1,9	1,8
Ana Metal Sanayi	3117	4624	48,4	5,1	1507	10,5	13,3
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	482	540	12,0	0,2	58	1,6	1,6
Makine ve Teçhizat	2901	3336	15,0	1,5	435	9,8	9,6
Büro, Muhasebe ve Bilgi İşleme Makinaları	689	635	-7,8	-0,2	-54	2,3	1,8
Elektrikli Makina ve Cihazlar	1197	1218	1,7	0,1	20	4,1	3,5
Radyo, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	1153	1249	8,3	0,3	96	3,9	3,6
Tıbbi ve Optik aletler	664	657	-1,1	0,0	-7	2,2	1,9
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	2945	2828	-4,0	-0,4	-117	10,0	8,1
Diğer Ulaşım Araçları	339	330	-2,7	0,0	-9	1,1	0,9
Atık ve hurdalar (toptan ve perakende)	779	1466	88,1	2,3	687	2,6	4,2

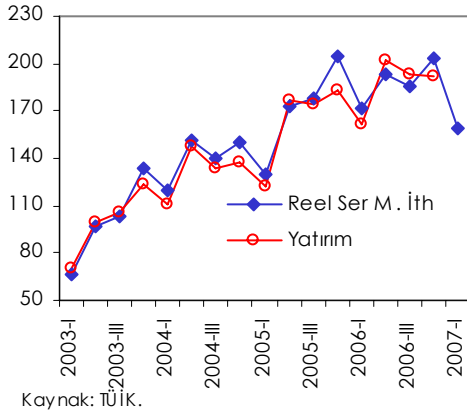
Kaynak: TÜİK.

30. Miktar endeksleri bazında incelendiğinde, tüketim malı ithalatında önemli paya sahip olan binek otomobil ithalatı, yılın ilk çeyreğinde yüzde 35,5 oranında gerilemiştir. 2006 yılı Mayıs

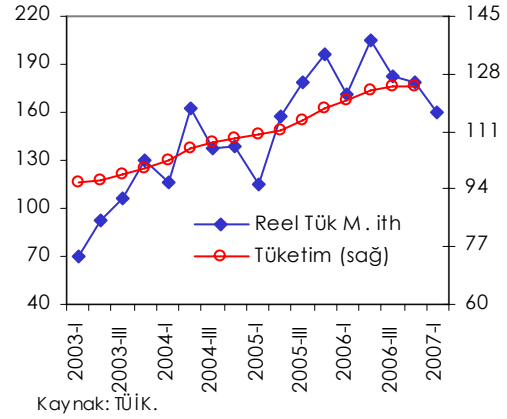
ve Haziran aylarındaki dalgalanma neticesinde faizlerin yükselmesi ve iç talebin yavaşlaması söz konusu gerilemedeki temel unsur olmuştur. Ancak, binek otomobil ithalatında geçen yılın aynı dönemindeki yüzde 78,1'lik artış dikkate alındığında, 2007 yılının ilk çeyreğindeki yüksek baz değerinin de etkisi ortaya çıkmaktadır. Öte yandan, aynı dönemde dayanıklı tüketim malı ithalatı yüzde 4,3 oranında düşerken, yarı dayanıklı tüketim malı ithalatı yüzde 6,8 oranında artış sergilemiştir.

31. TCMB/TÜİK tarafından yayınlanan tüketim güven endeksleri incelendiğinde, 2007 yılının ilk çeyreğinde tüketimin düşüş eğilimini sürdürdüğü görülmektedir.

Yatırım Harcamaları ve Serm.Malı İth. (2003=100)

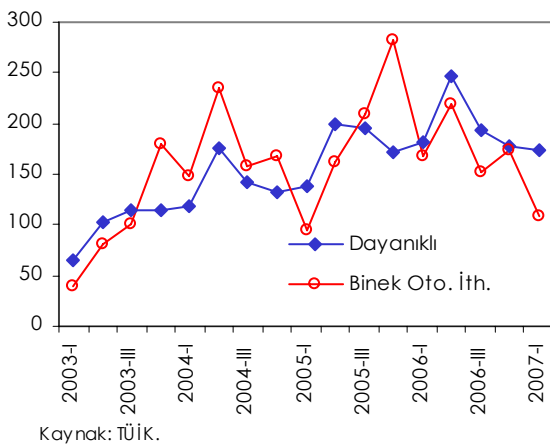

Tüketim Harcamaları ve Tük.Malı İth. (2003=100, Tük. için 12-aylık ort.)

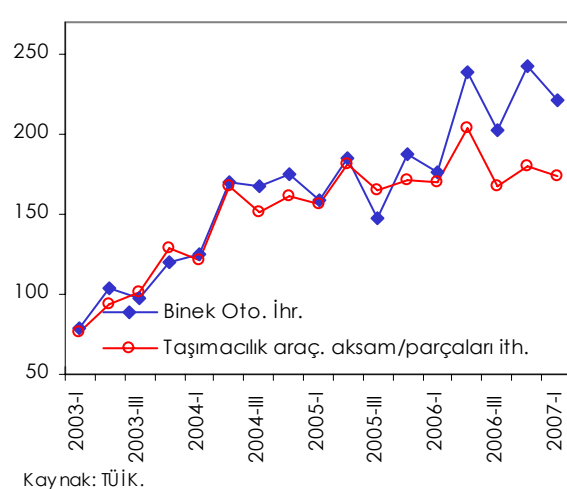

32. Sektörel bazda incelendiğinde, Ocak-Mart döneminde ithalat artışına en yüksek katkının ana metal sanayi sektöründen geldiği gözlenmiştir. Söz konusu gelişmede, ana metal fiyat artışlarının etkisi miktar artışlarına kıyasla daha yüksek olmuştur. Nitekim, bu dönemde ana metal fiyatları yüzde 26,1 oranında artarken, reel ana metal ithalat artışı yüzde 13,2 olmuştur. Bunun yanı sıra, 2006 yılında ithalat artışına en yüksek katkı yapan ham petrol ve doğal gaz, 2007 yılı Ocak-Mart döneminde fiyatların geçen yılın aynı dönemine göre daha düşük seviyede olmasına bağlı olarak, toplam ithalat artışına yalnız 2,5 puan katkı sağlamıştır.

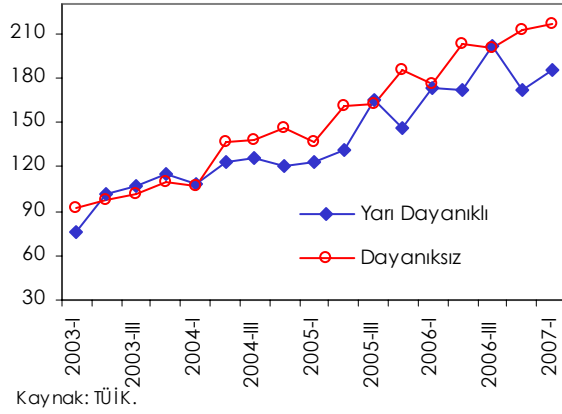
Dayanıklı Tük. M. ve Binek Oto. İth. (2003=100)

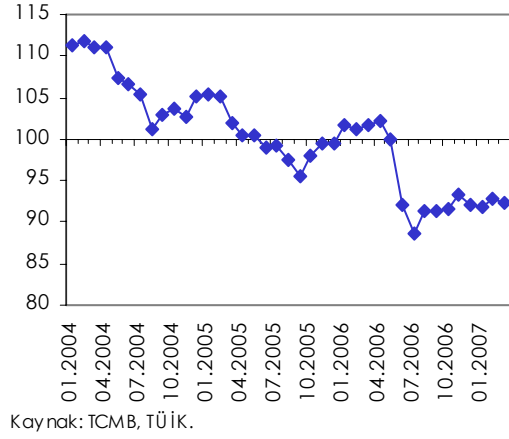
Taşıt Araçları Aksam/Parça İthalatı ve Binek Oto. İhracatı (2003=100)

Yarı Dayanıklı ve Dayanaksız Tüketim Mali İth. (2003=100)

Tüketici Güven Endeksi (TCMB-TÜİK)

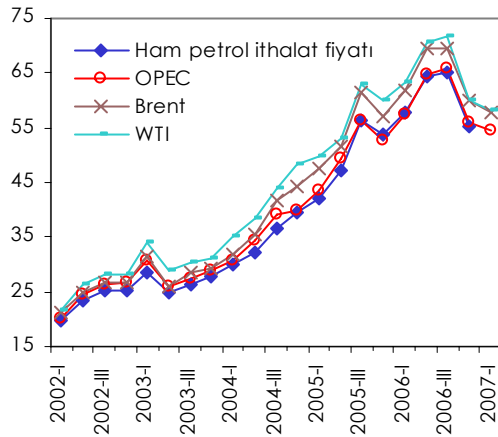

33. Ocak-Mart döneminde, motorlu kara taşıtları sektörü ithalatı yüzde 4, binek otomobil ithalatı yüzde 26,9 oranında gerilemiştir. Taşımacılık araçlarının aksam ve parçaları ithalatı ise, motorlu kara taşıtları ihracatındaki artışa paralel olarak yüzde 17,8 oranında artmıştır.

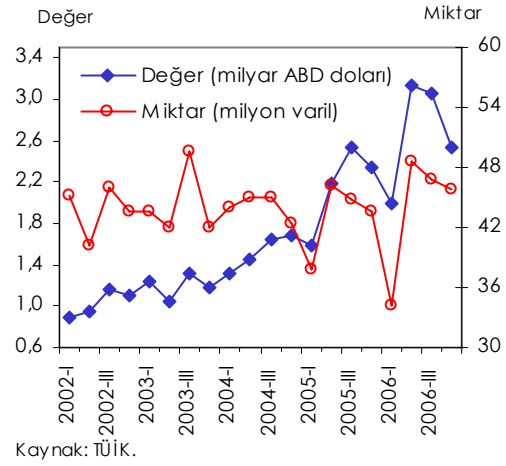
34. 2006 yılının son çeyreğinde gerileyen petrol fiyatları, 2007 yılı başında itibaren artmaya başlamıştır. Kış koşullarının ağırlaşması ve OPEC ülkelerinin 1 Şubat itibarıyla yürürlüğe giren yeni üretim kotalarına uyum sağlamak amaçlı üretim kısıntısına gitmesi fiyatların yeniden yükselmesine neden olmuştur. Daha sonra, ABD ham petrol stoklarında gözlenen dengesizlikler ile Orta Doğu ve Nijerya'daki gerginlikler ham petrol varil fiyatlarının 68 ABD dolarına kadar yükselmesine neden olmuştur.

Ham Petrol Fiyatları

(varil başına ABD doları, ortalama)

Ham Petrol İthalatı

35. Ana metal ve ham petrol fiyatlarındaki gelişmeler dışında, motorlu kara taşıtları, makine ve teçhizat ile metal eşya ithalat fiyatlarında artışlar görülmüştür. Elektrikli makine ve cihazlar ile rafine edilmiş petrol ve ürünleri ithalat fiyatları ise Ocak-Mart döneminde gerilemiştir.

İthalat – Birim Değer Endeksleri (Yıllık % Değişim)

	2005	2006				2006	2007
		I	II	III	IV		
Toplam	7,1	2,0	8,4	13,0	11,5	8,8	8,2
Sermaye Malı	-3,7	-8,6	-2,3	1,8	4,8	-1,2	6,2
Ara Malı	11,0	6,5	13,0	17,4	14,3	12,8	10,0
Tüketim Malı	-0,3	-7,3	-1,2	4,5	4,8	0,0	3,4
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):							
Ham Petrol ve Doğal Gaz	42,8	43,5	39,4	23,4	11,2	27,5	-1,5
Gıda Ürünleri ve İçecek	-7,8	-2,5	-5,7	1,3	8,2	0,2	10,2
Tekstil Ürünleri	2,6	-2,5	-1,9	5,1	7,5	2,4	5,5
Kağıt Ürünleri	3,4	-3,0	4,3	9,3	10,3	5,3	10,9
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	29,3	29,1	22,9	17,1	-1,1	15,9	-3,6
Kimyasal Madde ve Ürünler	5,0	-6,8	-1,8	7,0	7,5	1,6	5,9
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	8,8	-4,1	4,4	8,2	9,1	4,6	8,7
Ana Metal Sanayi	9,7	3,5	20,8	40,7	39,1	24,2	26,1
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	7,7	-3,2	4,2	7,7	11,6	6,3	10,0
Makine ve Teçhizat	-1,1	-8,7	-1,8	1,9	6,3	0,2	8,3
Elektrikli Makina ve Cihazlar	-7,4	-2,4	2,3	0,1	-4,2	-1,4	-4,1
Radio, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	-6,0	-15,9	-5,5	4,2	3,8	-3,8	5,1
Tıbbi ve Optik aletler	-0,3	-3,8	-0,3	-7,4	8,9	-0,5	2,7
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	-1,6	-5,3	4,2	10,8	11,8	5,7	9,2
Atık ve hurdalar (toptan ve perakende)	1,2	-11,5	5,5	29,8	16,3	10,0	31,5

Kaynak: TÜİK.

36. İthalat miktar endeksleri incelendiğinde, ham petrol ve doğal gaz ithalatının yüksek reel büyümesi dikkat çekmektedir. Bu artışta, geçen yılın aynı döneminde Tüpraş'ın bakım çalışmaları nedeniyle üretim kesintisine gitmesinin yarattığı baz etkisi etkili olmuştur.

İthalat – Miktar Endeksleri (Yıllık % Değişim)

	2005	2006				2006	2007
		I	II	III	IV		
Toplam	11,9	12,5	14,3	4,4	3,3	8,5	6,2
Sermaye Malı	22,2	32,4	11,9	3,7	-0,4	10,0	-7,5
Ara Malı	9,4	3,4	12,9	5,0	6,1	6,9	10,8
Tüketim Malı	16,6	48,6	30,3	1,9	-9,0	13,8	-7,0
Önemli Fasıllar (ISIC Rev.3'e göre):							
Ham Petrol ve Doğal Gaz	5,7	0,8	10,1	7,8	7,5	6,6	25,1
Gıda Ürünleri ve İçecek	20,7	10,5	35,7	18,6	-1,8	15,8	-7,9
Tekstil Ürünleri	2,3	3,8	3,1	6,6	1,5	3,6	15,8
Kağıt Ürünleri	12,9	11,3	7,0	12,9	9,5	10,2	1,3
Rafine edilmiş petrol, Kok köm., nükl. Yak.	13,1	28,3	22,7	19,6	-2,3	15,9	-6,3
Kimyasal Madde ve Ürünler	10,1	12,2	12,0	7,4	8,7	9,8	6,3
Plastik ve Kauçuk Ürünleri	1,1	21,5	18,1	12,4	7,7	14,5	2,4
Ana Metal Sanayi	12,1	-14,2	11,5	-7,0	3,2	-0,3	13,2
Metal Eşya Sanayi (Mak. & Teçh. hariç)	14,4	22,3	16,6	21,2	15,4	17,7	-1,3
Makine ve Teçhizat	19,1	24,4	25,4	13,9	5,5	16,1	2,2
Elektrikli Makina ve Cihazlar	43,3	37,2	10,1	21,5	12,0	19,5	2,6
Radio, TV, Haberleşme Teçhizatı ve Cih.	7,8	24,8	8,0	6,5	2,0	10,0	1,1
Tıbbi ve Optik aletler	27,4	25,3	13,8	5,2	0,8	10,3	-6,0
Motorlu Kara Taşıtı ve Römorklar	6,2	32,4	17,4	-11,1	-19,9	1,2	-16,3
Atık ve hurdalar (toptan ve perakende)	0,8	-7,0	32,1	-2,4	31,5	11,8	40,8

Kaynak: TÜİK.

37. 2006 yılı Ocak-Mart döneminde yüzde 43,6 olan AB'den yapılan ithalatın toplam ithalat içindeki payı, 2007 yılının aynı döneminde yüzde 41,4'e gerilemiştir. Buna karşın, AB dışı Avrupa ülkeleri ile Asya ithalat büyümesine yüksek katkı sağlamıştır. Ülkeler bazında

incelendiğinde, ABD, Rusya ve Çin'den yapılan ithalattaki yüksek oranlı artış göze çarpmaktadır. Bu ülkelerden yapılan ithalat artışı, ithalat büyümesine toplam 7,4 puan katkı sağlamıştır.

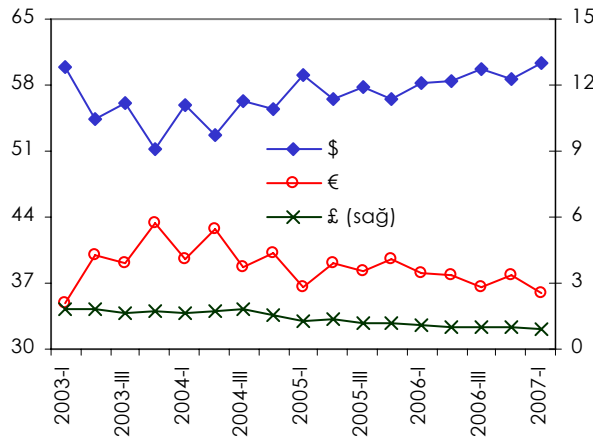
İthalat – Ülke Dağılımı
(milyon ABD doları)

	2006		2007		% Değişim	% Katkı	\$ Katkı
	Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)			
Toplam	29543	..	34752	..	17,6		
Avrupa Birliği Ülkeleri (27)	12895	43,6	14379	41,4	11,5	5,0	1484
Diğer Ülkeler	16470	55,7	20109	57,9	22,1	12,3	3639
Diğer Avrupa	5254	17,8	7067	20,3	34,5	6,1	1813
Asya	5595	18,9	6730	19,4	20,3	3,8	1135
Diğer	5621	19,0	6312	18,2	12,3	2,3	691
Türkiye Serbest Bölgeleri	178	0,6	264	0,8	48,2	0,3	86
Seçilmiş Ülkeler ve Ülke Grupları							
OECD	16.661	56,4	18.704	53,8	12,3	6,9	2043
Almanya	3.341	11,3	3.433	9,9	2,7	0,3	92
İtalya	1.808	6,1	2.026	5,8	12,1	0,7	218
Fransa	1.455	4,9	1.672	4,8	14,9	0,7	217
A.B.D.	1.274	4,3	1.656	4,8	30,0	1,3	382
İngiltere	1.219	4,1	1.268	3,6	4,0	0,2	49
İspanya	838	2,8	887	2,6	5,9	0,2	49
Diğer OECD	6.727	22,8	7.763	22,3	15,4	3,5	1036
Orta Doğu Ülkeleri	1.917	6,5	2.331	6,7	21,6	1,4	413
Rusya	3.640	12,3	4.965	14,3	36,4	4,5	1324
Çin	2.128	7,2	2.599	7,5	22,2	1,6	471

Kaynak: TÜİK.

38. AB'den yapılan ithalatın payındaki gerilemeye paralel olarak, Ocak-Mart döneminde Euro cinsinden yapılan ithalat payının gerilemekte olduğu, buna karşın ABD doları cinsinden ithalat payının arttığı görülmektedir. İngiliz sterlininin ithalattaki payı ise, istikrarlı bir şekilde gerilemektedir.

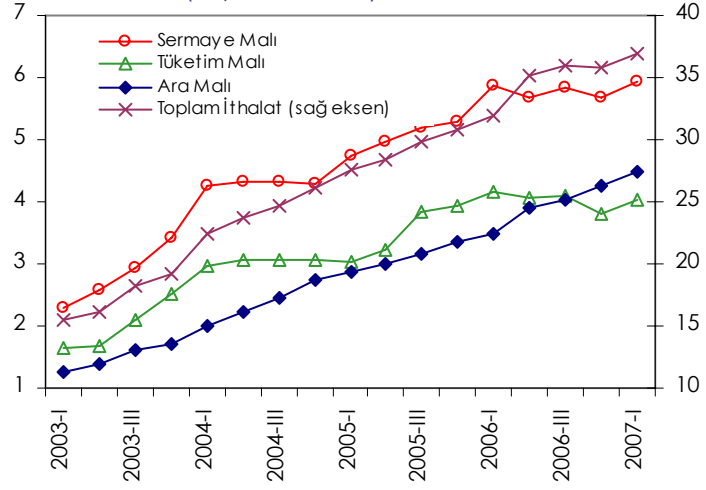
İthalatta Döviz Kompozisyonu (% pay)

Kaynak: TÜİK.

39. Mevsimsellikten arındırılmış verilere göre, ABD doları cinsinden nominal ithalat, 2007 yılı ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 3,3 oranında artmıştır. Alt kalemler itibarıyla incelendiğinde ise, ara malı ithalatında yüzde 4,3, sermaye malı ithalatında yüzde 4,8 ve tüketim malı ithalatında yüzde 5,8 oranında artış gözlenmiştir.

Mevsimsellikten Arındırılmış İthalat ve Seçilmiş Alt Sektörler (milyar ABD doları)

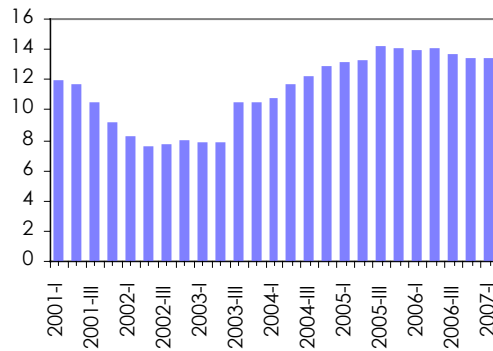

Hizmetler Hesabı

40. Hizmetler hesabı fazlası, 2006 yılında bir önceki yıla göre yüzde 12,5 oranında gerilemiştir. 2007 yılının ilk çeyreğinde ise hizmetler hesabı fazlası 2006 yılının ilk çeyreğine göre yüzde 1,5 oranında artarak 1,2 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir. 2007 yılının ilk çeyreğinde net turizm gelirleri yüzde 3,9'luk artışla 1,5 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, bu dönemde inşaat hizmetleri gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre azalırken, taşımacılık gelirleri yüzde 28,1 oranında artarak 926 milyon ABD dolarına ulaşmıştır.

Hizmetler Hesabı

(12-aylık, milyar ABD doları)

Kaynak: TCM B.

41. TÜİK tarafından açıklanan turizm gelirleri, 2007 yılının ilk çeyreğinde 2,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde çıkış yapan ziyaretçi (vatandaş+yabancı) sayısının yüzde 16,7 oranında artması, ancak ortalama harcamanın yüzde 7,4 oranında azalması sonucu turizm gelirlerindeki artış yüzde 8 oranında kalmıştır. Diğer taraftan, turizm giderleri bu dönemde yüzde 18,3 oranında artmış, böylece net turizm gelirleri yüzde 3,9 oranında artmıştır.

Hizmetler Hesabı (milyon ABD doları)

	2006				2007
	I	II	III	IV	I
Hizmetler hesabı	1167	2857	7289	2044	1185
Toplam gelir	3471	5677	10331	4935	3941
Toplam gider	-2304	-2820	-3042	-2891	-2756
Taşımacılık	-150	-28	383	-292	-109
Gelir	723	1007	1422	1007	926
Gider	-873	-1035	-1039	-1299	-1035
Turizm	1434	2946	7219	2511	1490
Gelir	2002	3693	8038	3120	2162
Gider	-568	-747	-819	-609	-672
İnşaat hizm.	212	249	234	184	190
Gelir	212	249	234	184	190
Gider	0	0	0	0	0
Finansal hizm.	-82	-53	-74	-38	-79
Gelir	61	67	69	80	73
Gider	-143	-120	-143	-118	-152
Diğer Hizmetler	-247	-257	-473	-321	-307
Gelir	473	661	568	544	590
Gider	-720	-918	-1041	-865	-897

Kaynak: TCMB.

Turizm İstatistikleri

	2006				2007
	I	II	III	IV	I
Turizm Gelirleri (milyon ABD doları)	2002	3693	8038	3120	2162
Çıkış yapan yabancı ziyaretçiler (bin kişi)	2138	4912	8302	3924	2552
Çıkış yapan vatandaş ziyaretçiler (bin kişi)	597	629	1838	808	640
Turizm Giderleri (milyon ABD doları)	-568	-747	-819	-609	-672
Giriş yapan vatandaş ziyaretçiler (bin kişi)	905	1170	1161	827	1174

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Gelir Hesabı

42. Yatırım geliri hesabı birinci çeyrekte yüzde 25,8 oranında artarak 1,9 milyar ABD doları açık vermiştir. Bu artışta özel sektör kaynaklı olarak dış borç stokunun artması ve uluslararası faiz oranlarının yükselmesi belirleyici olurken, rezerv birikimi sonucu elde edilen faiz gelirlerinin artması sınırlayıcı etki yapmıştır.

Gelir Hesabı
(milyon ABD doları)

	2006				2007
	I	II	III	IV	I
Gelir Hesabı	-1498	-1641	-1696	-1787	-1885
Ücret Ödemeleri (net)	-22	-26	-29	-30	-30
Yatırım Geliri (net)	-1476	-1615	-1667	-1757	-1855
Toplam gelir	1184	957	1227	1105	1675
Toplam gider	-2660	-2572	-2894	-2862	-3530
Doğrudan Yatırımlar	-138	-374	-212	-228	-301
Gelir	59	65	43	52	53
Gider	-197	-439	-255	-280	-354
Portföy Yatırımları	-426	-29	-162	-45	-566
Gelir	829	591	795	586	1084
Gider	-1255	-620	-957	-631	-1650
Diğer Yatırımlar	-912	-1212	-1293	-1484	-988
Faiz geliri	296	301	389	467	538
Faiz gideri	-1208	-1513	-1682	-1951	-1526
Uzun vade	-1066	-1310	-1448	-1724	-1361
Merkez Bankası	-186	-135	-364	-159	-123
Genel Hükümet	-359	-531	-367	-550	-394
Bankalar	-109	-136	-191	-177	-205
Diğer Sektör	-412	-508	-526	-838	-639
Kısa vade	-142	-203	-234	-227	-165

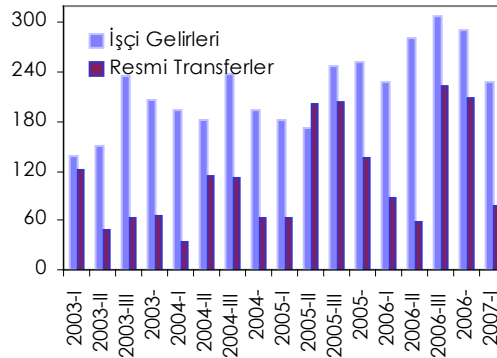
Kaynak: TCMB.

43. 2006 yılında dış borç stoku yüzde 36,1 oranında artan özel sektörün, yurt dışına yaptığı faiz ödemelerinde yüzde 53,7'lik bir artış söz konusu olmuştur. 2006 yılında dış borç stoku yüzde 1,6 oranında artmış olan kamu kesiminin ise faiz ödemelerinde bu dönemde yüzde 15,9 oranında artış gerçekleşmiştir.¹

Cari Transferler

44. İşçi gelirleri ve resmi transferlerden oluşan cari transferler kalemi 2007 yılının ilk çeyreğinde yüzde 3,5 oranında azalarak 305 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Cari transferler
(milyon ABD doları)

Kaynak: TCMB.

¹ Portföy gideri altında yer alan tahvillere ödenen faizler dahildir.

III. SERMAYE HAREKETLERİ

45. 2007 yılının ilk çeyreğinde, cari işlemler ile net hata ve noksan kalemleri toplamı olarak tanımlanan dış finansman ihtiyacı 7,5 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Net hata ve noksan kaleminin 1,6 milyar ABD doları artı bakiye vermesi finansman ihtiyacını azaltmıştır. Söz konusu dönemde, finansman yapısında doğrudan yatırımlar, uzun vadeli kredi girişleri ve bunların ardından da portföy yatırımları belirleyici olmuştur.

46. Bu gelişmelere bağlı olarak, altın dahil Merkez Bankası net rezervi Ocak-Mart döneminde 6,4 milyar ABD doları artarak Mart ayı sonu itibarıyla 70 milyar ABD doları olmuştur. Bankaların döviz varlıklarında ise aynı dönemde 169 milyon ABD doları azalış görülmüştür.

Dış finansman ihtiyacı ve finansman kaynakları (milyar ABD doları)

	2006	2006				2007
		I	II	III	IV	
1. Cari İşlemler Dengesi	-31,8	-8,7	-10,8	-4,9	-7,4	-9,1
2. Net Hata Noksan	-3,2	-0,8	1,7	-2,3	-1,7	1,6
I. Toplam Finansman İhtiyacı (=1+2)	-34,9	-9,5	-9,1	-7,3	-9,1	-7,5
II. Toplam Finansman (=1+2+3)	34,9	9,5	9,1	7,3	9,1	7,5
1. Sermaye Hareketleri (net)	55,8	17,3	11,3	10,8	16,5	16,0
Doğrudan Yatırımlar (net)	19,2	1,3	7,8	3,7	6,4	7,9
Portföy Yatırımları (net)	7,4	3,6	-4,5	4,1	4,2	4,2
Genel Hükümetin Tahvil İhracı	3,3	2,3	-0,6	0,8	0,8	3,4
Yabancıların Türkiye'de Menkul Kıymet Alımı	8,1	1,6	-3,8	4,6	5,7	1,9
Yerleşiklerin Yurt Dışında Menkul Kıymet Alımı	-4,0	-0,3	-0,1	-1,3	-2,3	-1,0
Kredi Kullanımı (IMF kredileri hariç, net)	26,5	11,3	8,2	3,7	3,4	7,8
Genel Hükümet	-0,7	-0,2	-0,2	0,3	-0,6	0,1
Bankalar	5,8	2,4	3,0	0,3	0,1	0,8
Uzun Vade	9,8	1,3	3,2	0,7	4,5	2,0
Kısa Vade	-4,0	1,1	-0,2	-0,5	-4,4	-1,3
Diğer Sektörler	21,4	9,1	5,4	3,2	3,8	6,9
Uzun Vade	18,6	8,8	3,3	2,7	3,9	6,6
Kısa Vade	0,5	0,1	0,1	0,3	0,0	-0,2
Ticari Krediler	2,3	0,2	2,0	0,2	-0,1	0,5
Mevduat	4,6	1,5	0,3	-1,1	3,9	-4,3
Merkez Bankası	-1,3	-0,2	-0,3	-0,5	-0,3	-0,3
Bankalar	5,9	1,6	0,6	-0,6	4,2	-4,0
Diğer	-1,9	-0,4	-0,5	0,4	-1,4	0,3
2. IMF Kredileri	-4,5	-1,8	-1,8	0,1	-1,0	-2,3
Merkez Bankası	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Genel Hükümet	-4,5	-1,8	-1,8	0,1	-1,0	-2,3
3. Rezerv Değişimi (- artış)	-16,4	-6,0	-0,3	-3,6	-6,4	-6,2
Bankaların Döviz Varlıkları	-10,3	1,1	-3,3	-2,8	-5,3	0,2
Resmi Rezervler	-6,1	-7,1	3,0	-0,8	-1,2	-6,4

Kaynak: TCMB.

Doğrudan Yatırımlar

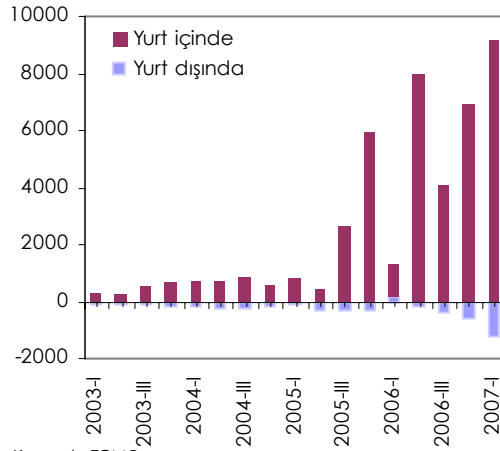
47. 2006 yılında sermaye girişlerinin üçte birinden fazlasını teşkil eden doğrudan yatırımların toplam finansman içindeki payı, 2007 yılının ilk çeyreğinde de artmaya devam etmiştir. Bu dönemde gerçekleşen net sermaye girişinin (IMF kredileri ve rezerv hareketleri hariç) yüzde 49,7'si doğrudan yatırım kaynaklıdır. Borç yaratmayan sermaye kalemi olarak nitelendirilen doğrudan yatırım girişlerindeki yüksek artış, cari işlemler açığının finansmanı ve sürdürülebilirliği açısından önemini korumaktadır.

48. Özelleştirme ve şirket birleşmelerinin yanı sıra, yabancıların yurt içinde gayrimenkul alımları doğrudan yatırım girişlerinde önemli yer tutmaktadır. 2007 yılının ilk çeyreğinde,

gayrimenkul alımları kanalıyla 981 milyon ABD doları tutarında doğrudan sermaye girişi gerçekleşmiştir.

Doğrudan yatırımlar

(milyon ABD doları)

Kaynak: TCMB.

Portföy Yatırımları

49. Yılın ilk çeyreğinde 4,2 milyar ABD doları tutarında portföy yatırımı kaynaklı net sermaye girişi gerçekleşmiştir. Bu dönemde yurt dışı yerleşikler net 2,4 milyar ABD doları tutarında DİBS alımı gerçekleştirirken, Hazine yurt dışında 3,4 milyar ABD doları karşılığı tahvil ihracı gerçekleştirmiştir.

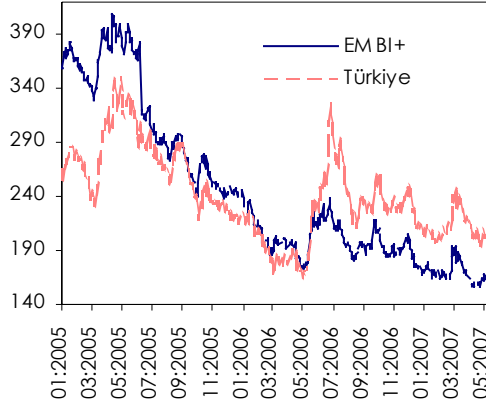
50. 2006 yılı Mayıs ayında gelişmekte olan ülkelere yönelmiş olan fonların bir kısmının gelişmiş piyasalara doğru hareket etmesiyle uluslararası likidite koşulları değişme eğilimine girmiştir. Türkiye ise bu gelişmelerden, yurt dışı yerleşiklerin ellerinde tuttıkları portföy yapısı itibarıyla daha fazla etkilenmiştir. Mali piyasalarda oluşan dalgalanma sonucu döviz kuru hareketleri fiyatlara yansımaya başlamıştır. Para Politikası Kurulu (PPK), söz konusu gelişmelerin orta vadeli beklentiler ve fiyatlama davranışları üzerinde kalıcı etkiler oluşturmasını önlemek amacıyla 7 ve 25 Haziran 2006 tarihlerinde olağanüstü toplanarak, politika faizlerini sırasıyla 1,75 ve 2,25 puan artırma kararını vermiştir. Ayrıca, PPK 20 Temmuz 2006 tarihindeki toplantısında, petrol ve diğer emtia fiyatlarındaki artışların devam etmesini ve beklentilerin orta vadeli hedeflerle uyumlu olmadığını göz önüne alarak, ölçülü bir parasal sıkılaştırmanın gerektiği değerlendirilmesini yapmış ve politika faizlerini 0,25 puan artırmıştır. Böylece, 20 Temmuz 2006 tarihi itibarıyla, TCMB bünyesindeki Bankalararası Para Piyasası ve İMKB Repo/Ters Repo Pazarında uygulanan gecelik borçlanma ve borç verme faiz oranları sırasıyla 17,5 ve 22,5 olarak belirlenmiş ve halen bu düzeyini korumaktadır.

51. FED, 2006 yılında 5,25 seviyesine yükselttiği, gösterge niteliğindeki faiz oranını aynı düzeyde tutmaya devam etmektedir. ECB ise 2005 yılı Aralık ayından itibaren, sonuncusu 8 Mart 2007'de olmak üzere faiz oranlarını 7 kez artırarak 3,75 düzeyine çıkarmıştır. Diğer taraftan, BoJ, 2006 yılında 0,25 düzeyine çıkardığı faiz oranını Şubat 2007'de 25 baz puan daha artırarak yüzde 0,5 düzeyine çıkarmıştır. BoJ'un önümüzdeki dönemde ekonomik büyüme ve fiyat gelişmeleri ışığında faiz oranlarını kademeli olarak yükseltmesi beklenmektedir.

52. 2005 yılı genelinde, gelişmekte olan ülkeler karşılaştırıldığında, getiri farklarının gerilemesine ve faiz oranlarının düşmesine rağmen, portföy yatırımlarında giriş yönlü eğilim devam etmiştir. Bu durum, faiz farklarının yanı sıra, yapısal reformlar neticesinde ekonomik istikrarın sürmesinin ve ileriye yönelik olumlu beklentilerin söz konusu yatırımlarda önemli etkisi olduğunu göstermektedir. 2006 yılının ikinci üç ayında ise, finansal sektördeki dalgalanmaların etkisiyle faiz oranlarında artış olmuştur. Buna bağlı olarak, getiri farklarındaki düşüş eğilimi yerini artışa bırakmıştır.

İkincil Piyasa Getiri Farkları

(baz puan)

Kaynak: JPM organ.

Getiri Farkı (spread): Ülkelerin uluslararası piyasalarda ihraç ettikleri tahvil getirileri ve ABD Hazine tahvil getirileri arasındaki fark.

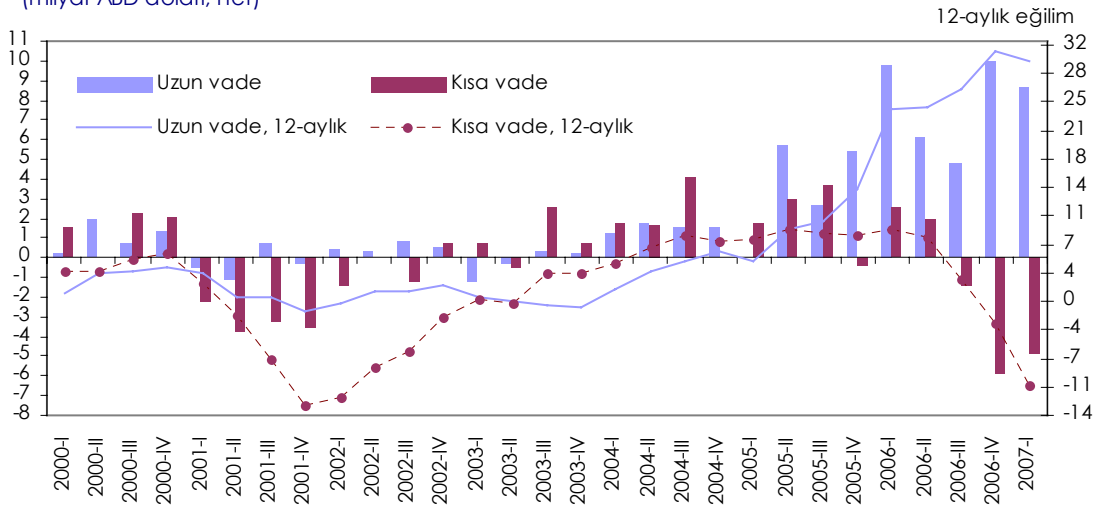
Diğer Yatırımlar

53. 2005 yılında toplam finansman içindeki payı belirgin bir şekilde artan uzun vadeli krediler, 2006 yılında da artmaya devam etmiştir. 2006 yılının üçüncü çeyreğinden itibaren kısa vadeli kredilerde ise net geri ödeme gerçekleşmiştir.

54. 2007 yılı ilk çeyreğinde diğer yatırımlar kalemi altında net 1,7 milyar ABD doları tutarında sermaye girişi gerçekleşmiştir. Bu dönemde, Türkiye'de yerleşik özel sektör ve bankalarca yurt dışından net 8,7 milyar ABD doları tutarında uzun vadeli kredi kullanılmıştır. Ayrıca, aynı dönemde vadeli ithalat kaynaklı net 489 milyon ABD doları ticari kredi kullanılmıştır. Özel sektör ve bankacılık 2007 yılının ilk çeyreğinde net 1,5 milyar ABD doları kısa vadeli kredi geri ödemesi yapmıştır.

Uzun ve kısa vadeli sermaye

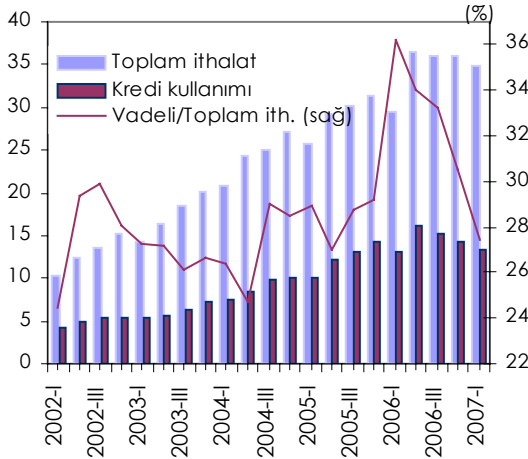
(milyar ABD doları, net)

Not: Doğrudan ve portföy yatırımı ile, IMF kredileri ve bankaların döviz varlıkları hariç.

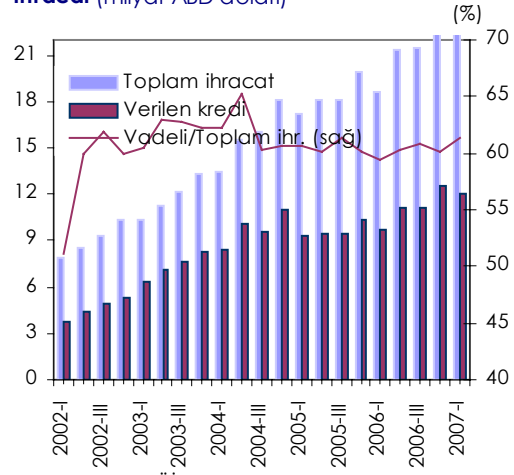
55. 2007 yılının ilk çeyreğinde yurtdışında ticari kredi kullanımı artmaya devam ederek 489 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Diğer taraftan bu dönemde ihracattaki yüzde 24,2 oranındaki artışla beraber yurt dışına açılan ticari kredilerde, bir önceki yıla göre aynı oranda artış olmuştur.

Ticari kredi kullanım ve ithalat (milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

Yurt dışına açılan ticari krediler & ihracat (milyar ABD doları)

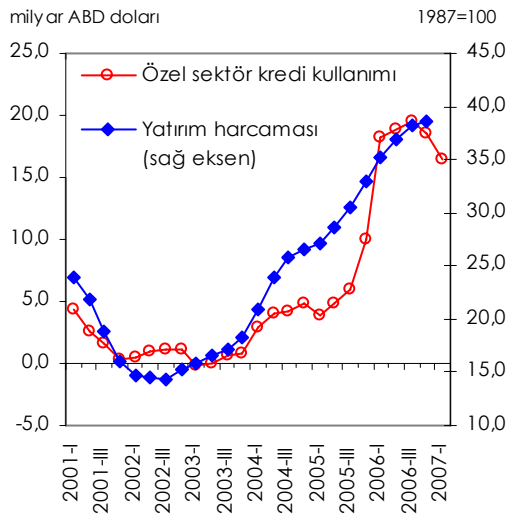

Kaynak: TCMB, TÜİK.

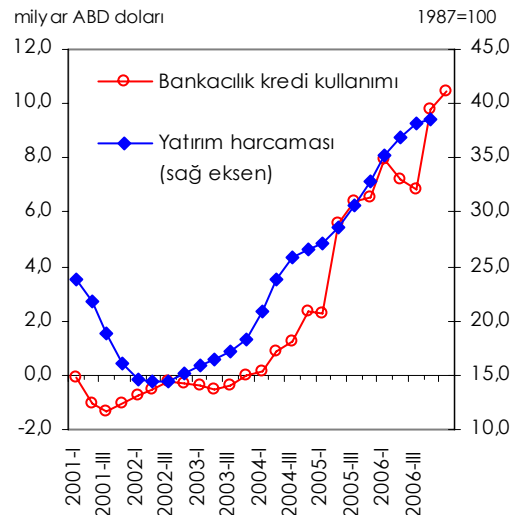
56. 2006 yılında GSYİH'nin yüzde 6,1, özel sektör yatırım harcamalarının yüzde 17,4 oranında artmasına paralel olarak, uzun vadeli kredi kullanımı da yüksek miktarda artış göstermiştir. Ancak, Mayıs ve Haziran aylarında mali piyasalarda gözlenen dalgalanmanın yarattığı belirsizlik ortamının ve parasal sıkılaştırmanın, yılın üçüncü ve dördüncü çeyreklerine ilişkin yatırım harcamalarının hızını olumsuz etkilediği gözlenmiştir. 2007 yılının ilk çeyreğinde ise yatırım malları ithalatı miktar endeksinde ortalama yüzde 7,5 düzeyinde gerileme gözlenmiştir.

57. Uzun vadeli kredi kullanımında son dönemde gözlenen gerileme, yatırım malları ithalatındaki düşüşe paralel seyretmektedir. Bu durum, 2007 yılının ilk çeyreğinde yatırım harcamalarında bir gerilemeye işaret etmektedir. Kısa vadeli kredi kullanımı ve yatırım harcamaları arasındaki ilişkinin ise zayıfladığı gözlenmektedir.

Uzun vadeli net kredi kullanımı ve özel sektör yatırım harcamaları (12-aylık birikimli)

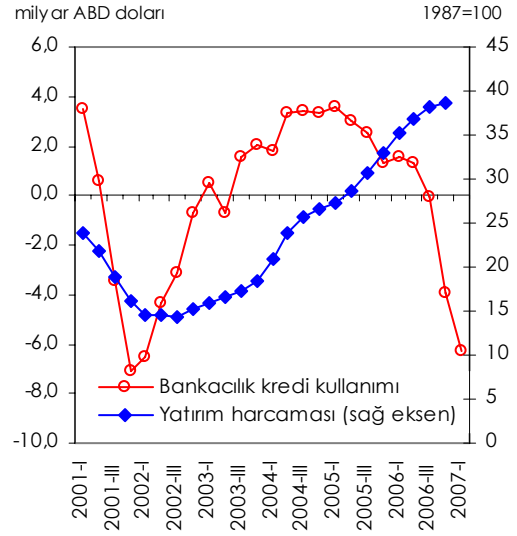
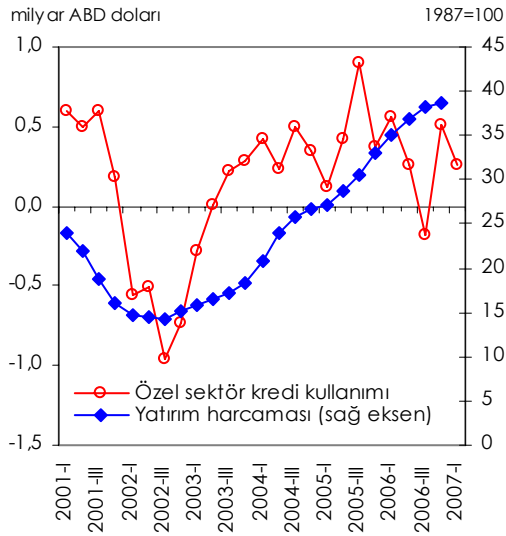
Kaynak: TCMB, TÜİK.

58. Merkez Bankası 2005 yılı sonu itibarıyla, 2001 yılı ve öncesinde kullanılan IMF kredilerinin geri ödemesini tamamlamıştır. Hazine ise 2006 yılında IMF kredi geri ödemelerine devam etmiş ve net 4,5 milyar ABD doları kredi geri ödemesi yapmıştır. 2007 yılının ilk çeyreğinde IMF'ye net 2,3 milyar ABD doları kredi geri ödemesi yapılmıştır.

Kısa vadeli net kredi kullanımı ve özel sektör yatırım harcamaları (12-aylık birikimli)

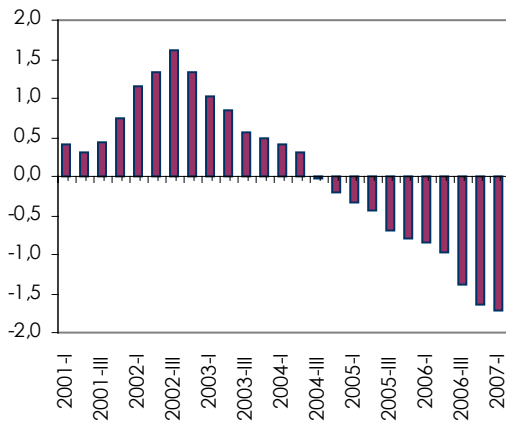

Kaynak: TCMB, TÜİK.

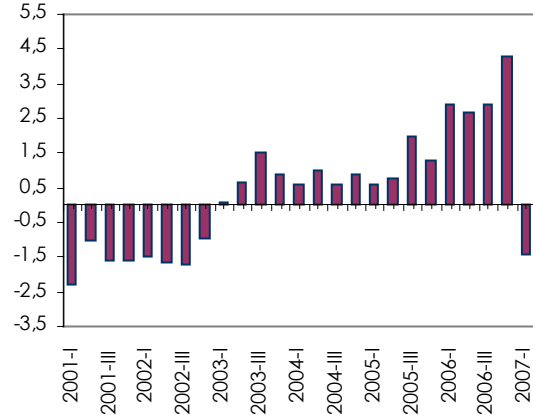
59. Yurt dışında çalışan işçilerin Merkez Bankasında açtıkları uzun vadeli kredi mektuplu döviz tevdiat hesapları (KMDTH) ile süper döviz hesaplarından (SDH) 2003 yılı Nisan ayından bu yana çıkış devam etmektedir. Kısa vadeli hesaplarda da, 2004 yılı ikinci çeyreğinde başlayan çıkışlar sürmektedir. Buna göre, 2006 yılında Merkez Bankasındaki söz konusu mevduatlarda net 1,3 milyar ABD doları çıkış gözlenmiştir. Bu çıkışlarda hem KMDTH hem de SDH'deki kademeli faiz indirimlerinin etkili olduğu düşünülmektedir. Nitekim, Euro cinsinden açılan SDH faiz oranları 2002 yılında 1 yıl, 2 yıl ve 3 yıl vadelide sırasıyla yüzde 8, 9 ve 10 iken, 6 Mart 2006 tarihi itibarıyla yüzde 2,25, 3,25 ve 3,75'e düşürülmüştür. 2007 yılının ilk çeyreğinde bu hesaplardan net 250 milyon ABD doları çıkış gerçekleşmiştir.

Yurt dışı yerleşiklere ait mevduatlar (on iki aylık, milyon ABD doları)

KMDTH ve Süper Döviz Hesabı

Bankalarda yurt dışı yerleşikler kısa vadeli mevduatları

Kaynak: TCMB.

60. 2006 yılında yurtdışı yerleşiklerin yurt içi bankalardaki mevduatı 5,9 milyar ABD doları artmıştır. 2007 yılının ilk çeyreğinde ise bu hesaplarda 4 milyar ABD doları düzeyinde çıkış gerçekleşmiştir.

61. 2006 yılı sonunda toplam dış borç stoku yüzde 22,3 oranında artarak 206,5 milyar ABD doları düzeyine ulaşmıştır. Bu artışın 36,1 milyar ABD doları özel sektör kaynaklı gerçekleşirken, kamu kaynaklı dış borç artışı 1,6 milyar ABD doları ile sınırlı kalmıştır. Toplam dış borç stokunun 164,5 milyar ABD dolarını orta ve uzun vadeli dış borçlar, 42 milyar ABD dolarını ise kısa vadeli borçlar oluşturmaktadır.

62. Dış borç göstergelerinde 2005 yılında gözlenen iyileşme 2006 yılının ilk yarısında tersine dönmüştür. 2005 yılı sonunda yüzde 47'ye gerileyen dış borç stokunun GSYİH'ye oranı, 2006 yılı sonunda yüzde 51,5 seviyesine yükselmiştir. Bu artışta özel sektörün borçlanması belirleyici olmuştur.

Seçilmiş Dış Borç Göstergeleri (yüzde)

Dış Borç Rasyoları

	2004		2005				2006			
	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Toplam Dış Borç Stoku / GSYİH	53,2	53,8	51,6	49,9	47,9	47,0	49,4	49,8	50,2	51,5
Toplam Dış Borç Stoku / İhracat*	260,5	256,8	240,4	234,5	232,8	232,1	245,9	245,6	241,6	241,6
Dış Borç Servisi / GSYİH	10,5	10,1	9,7	10,2	10,1	10,1	9,4	9,3	9,1	9,9
<i>Bilgi için:</i>										
Toplam Dış Borç Stoku (milyar \$)	152,2	162,2	160,9	163,0	166,8	170,5	184,0	191,5	196,4	206,5
GSYİH (yıllık, milyar \$)	285,9	301,4	311,9	326,8	348,0	363,2	372,9	384,2	391,2	400,9

* Bavul ticareti ve diğer mallar hariç.

Kaynak: TÜİK, Hazine Müsteşarlığı.

IV. EK TABLOLAR

CARI İŞLEMLER (milyon ABD doları)

	Cari İşlemler										
	Net	Dış Ticaret				Hizmetler		Gelir		Transferler	
		Net	İhracat (FOB)	Bavul Ticareti	İthalat (CIF)	Net	Turizm Geliri	Net	Faiz Gideri	Net	İşçi Gelirleri
	(yıllık)										
2000	-9822	-21959	27775	2946	-54503	11375	7636	-4002	-4825	4764	4560
2001	3390	-3733	31334	3039	-41399	9136	8090	-5000	-5497	2987	2786
2002	-1521	-7283	36059	4065	-51554	7885	8479	-4556	-4416	2433	1936
2003*	-8036	-14010	47253	3953	-69340	10511	13203	-5557	-4579	1020	729
2004	-15601	-23878	63167	3880	-97540	12797	15888	-5637	-4343	1117	804
2005	-22603	-33530	73476	3473	-116774	15272	18152	-5799	-5050	1454	851
2006	-31764	-40186	85479	6408	-138288	13357	16853	-6622	-6354	1687	1111
	(üç aylık)										
2006 I	-8710	-8695	18597	951	-29542	1167	2002	-1498	-1208	316	228
II	-10770	-12325	21295	1430	-36597	2857	3693	-1641	-1513	339	282
III	-4932	-11057	21468	2096	-36121	7289	8038	-1696	-1682	532	309
IV	-7352	-8109	24119	1931	-36028	2044	3120	-1787	-1951	500	292
2007 I	-9054	-8659	23100	1285	-34753	1185	2162	-1885	-1526	305	228
	(aylık)										
2006 Nis	-3933	-4167	6444	460	-11580	605	937	-442	-457	71	71
May	-4055	-4573	7036	495	-12641	1016	1245	-653	-601	155	126
Haz	-2782	-3585	7815	475	-12376	1236	1511	-546	-455	113	85
Tem	-1797	-3588	7067	591	-11731	2067	2356	-404	-457	128	91
Ağu	-1574	-4152	6807	774	-12255	2928	3163	-603	-663	253	110
Eyl	-1561	-3317	7594	731	-12135	2294	2519	-689	-562	151	108
Eki	-2239	-3169	6877	565	-11184	1173	1450	-394	-546	151	103
Kas	-3044	-2859	8641	698	-12895	478	888	-838	-842	175	90
Ara	-2069	-2081	8601	668	-11949	393	782	-555	-563	174	99
2007 Oca	-2909	-3007	6553	392	-10450	429	727	-433	-423	102	71
Şub	-3201	-2674	7657	418	-11336	221	624	-842	-512	94	71
Mar	-2944	-2978	8890	475	-12967	535	811	-610	-591	109	86
	(on iki aylık)										
2006 Nis	-26666	-37489	75148	3842	-122561	15018	18236	-5716	-5296	1521	910
May	-28521	-39085	76207	4029	-125390	14850	18081	-5756	-5339	1470	978
Haz	-29201	-39616	77983	4199	-127819	14792	18092	-5869	-5442	1492	1009
Tem	-30025	-40102	79287	4586	-129954	14514	17846	-5890	-5594	1453	1022
Ağu	-30523	-40414	80541	5053	-131937	14231	17556	-5895	-5605	1555	1047
Eyl	-31770	-41053	81321	5482	-133706	13919	17313	-6210	-5777	1574	1071
Eki	-33184	-41819	81426	5681	-134800	13312	16864	-6265	-5903	1588	1081
Kas	-33622	-41792	84124	6051	-138022	13093	16808	-6590	-6218	1667	1097
Ara	-31764	-40186	85479	6408	-138288	13357	16853	-6622	-6354	1687	1111
2007 Oca	-32418	-40773	86900	6562	-140593	13353	16858	-6668	-6459	1670	1105
Şub	-32339	-40486	88501	6652	-142134	13331	16933	-6858	-6462	1674	1108
Mar	-32108	-40150	89982	6742	-143499	13375	17013	-7009	-6672	1676	1111

Kaynak: TCMB.

* Tanım değişikliği nedeniyle 2003 yılı turizm gelirleri yukarı yönlü, işçi gelirleri ise aşağı yönlü revize edilmiştir. Söz konusu değişiklik önceki yıllara yansıtılmadığından, turizm ve işçi gelirleri önceki yıllarla karşılaştırılmamalıdır.

SERMAYE ve FİNANS HESAPLARI (milyon ABD doları)

Net	Sermaye ve Finans Hesapları																
	Net	Doğrudan Yatırımlar	Finans Hesabı														
			Portföy Yatırımları					Diğer Yatırımlar									
			Net	Varlıklar	Yükümlülükler		Net	Bankaların Döviz Varlıkları	Net	Ticari Krediler	Yükümlülükler				Mevduat		
					Hisse Senetleri	Borç Senetleri					Merkez Bankası	Genel Hükümet	Bankalar	Diğer Sektörler	Merkez Bankası	Bankalar	
(yıllık)																	
2000	12581	12581	112	1022	-593	489	1126	11801	-1690	13740	805	3348	117	4378	5025	622	-642
2001	-1633	-1633	2855	-4515	-788	-79	-3648	-2667	927	-2066	-1930	10229	-1977	-8076	438	736	-1568
2002	1406	1406	962	-593	-2096	-16	1519	7190	594	7967	2483	-6138	11834	-1028	371	1336	-988
2003	3095	3095	1253	2465	-1386	905	2946	3424	724	4410	2181	-1479	-765	1975	1022	497	871
2004	13410	13410	2024	8023	-1388	1427	7984	4187	-5965	11142	4201	-4414	-267	5708	5109	-209	856
2005	20487	20487	8723	13437	-1233	5669	9001	16174	-342	15915	3074	-2881	-4637	9248	10309	-787	1276
2006	34944	34944	19191	7360	-4042	1939	9463	14507	-10275	26917	2317	0	-5223	5813	19106	-1268	5890
(üç aylık)																	
2006 I	9495	9495	1318	3578	-307	641	3244	11707	1135	10957	246	0	-1993	2433	8812	-184	1635
II	9118	9118	7795	-4528	-109	367	-4786	2868	-3328	6776	2007	0	-2012	2983	3348	-296	632
III	7271	7271	3716	4078	-1305	591	4792	279	-2827	2880	152	0	361	252	3020	-453	-598
IV	9060	9060	6362	4232	-2321	340	6213	-347	-5255	6304	-88	0	-1579	145	3926	-335	4221
2007 I	7475	7475	7946	4231	-1031	-543	5805	1712	169	1281	489	0	-2138	782	6426	-250	-4041
(aylık)																	
2006 Nis	2993	2993	533	-585	-161	223	-647	3437	1175	2079	471	0	-470	1053	455	-85	640
May	3372	3372	6737	-3107	-220	226	-3113	-1589	-2253	574	842	0	-1608	635	1787	-118	-1010
Haz	2753	2753	525	-836	272	-82	-1026	1020	-2250	4123	694	0	66	1295	1106	-93	1002
Tem	1499	1499	205	1716	117	324	1275	-670	-1289	281	245	0	-316	71	646	-78	-339
Ağu	3967	3967	3264	1616	-543	85	2074	-545	-1615	785	83	0	853	-1176	1140	-202	29
Eyl	1805	1805	247	746	-879	182	1443	1494	77	1814	-176	0	-176	1357	1234	-173	-288
Eki	3400	3400	2805	4024	67	492	3465	-4484	-4682	203	-255	0	-813	-800	682	-95	1469
Kas	1508	1508	1924	1093	-294	469	918	-1936	-203	-939	-38	0	-1574	-841	940	-130	705
Ara	4152	4152	1633	-885	-2094	-621	1830	6073	-370	7040	205	0	808	1786	2304	-110	2047
2007 Oca	1922	1922	5260	3088	284	-1182	3986	-3843	-25	-5014	-496	0	-190	102	-265	-71	-4095
Şub	3102	3102	1560	3043	-743	470	3316	63	200	34	67	0	-1735	498	985	-86	302
Mar	2451	2451	1126	-1900	-572	169	-1497	5492	-6	6261	918	0	-213	182	5706	-93	-248
(on iki aylık)																	
2006 Nis	25014	25014	9818	12759	-307	4371	8695	25275	-955	26500	2545	-1714	-6390	11407	18372	-890	2864
May	27044	27044	16591	8674	-955	4501	5128	24036	-1465	25852	3008	-1264	-7276	11483	19231	-925	1296
Haz	29451	29451	17007	5629	-601	3835	2395	22133	-3203	26615	3554	-928	-7072	9854	19207	-963	2662
Tem	29685	29685	16129	6320	231	3588	2501	19288	-4175	24640	3727	-775	-7140	9046	18377	-1011	2118
Ağu	33099	33099	18907	8555	-281	3172	5664	20312	-3499	24959	3500	-661	-4899	7719	18739	-1095	1358
Eyl	33591	33591	18416	7645	-1571	2598	6618	21743	-2576	25341	3089	-325	-4728	8127	19283	-1147	754
Eki	36193	36193	20983	11913	-1342	3264	9991	13470	-12095	26305	2373	-325	-4920	8071	19839	-1169	2154
Kas	36655	36655	19794	10535	-1962	2756	9741	12268	-10987	25311	2516	-325	-4782	5487	19188	-1236	4181
Ara	34944	34944	19191	7360	-4042	1939	9463	14507	-10275	26917	2317	0	-5223	5813	19106	-1268	5890
2007 Oca	33945	33945	23724	8379	-3607	292	11694	8591	-8029	18177	2411	0	-5108	6151	14082	-1289	1647
Şub	32369	32369	24982	10211	-4634	563	14282	1478	-9688	12926	2275	0	-5436	5301	11991	-1320	-170
Mar	32924	32924	25819	8013	-4766	755	12024	4512	-11241	17241	2560	0	-5368	4162	16720	-1334	214

Kaynak: TCMB.